

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับห้องสมุด ได้แก่ รายละเอียดเกี่ยวกับฐานะของห้องสมุด การบริหารงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ บุคลากร และจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด

ตอนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย นโยบาย ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ประเภทและสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้แก่ บรรณารักษ์หัวหน้างานจัดหาทรัพยากรห้องสมุด หรือหัวหน้าห้องสมุดในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 55 ชุด ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 55 ชุด หลังจากตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามแล้ว ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 52 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 94.5 จากแบบสอบถาม จำนวน 52 ชุด นำมาวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะของห้องสมุด การบริหารงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ บุคลากร จำนวนบุคลากร และเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด มีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1-3 ดังต่อไปนี้

จำนวนห้องสมุดที่ใช้เป็นประชากร จำแนกตามฐานะของห้องสมุด พบว่า จากห้องสมุดที่ใช้เป็นประชากร จำนวน 52 แห่ง มีฐานะเป็นหอสมุดกลาง จำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 25.0) และมีฐานะเป็นห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 39 แห่ง (ร้อยละ 75.0) ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนห้องสมุดที่ใช้เป็นประชากรจำแนกตามฐานะห้องสมุด

ฐานะห้องสมุด	จำนวนห้องสมุด (แห่ง)	ร้อยละ
<p>หอสมุดกลาง</p> <p>สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักหอสมุด มศว. ประสานมิตร สำนักวิทยบริการ มศว. มหาสารคาม สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร (วังท่าพระ) หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์</p>	13	25.0
<p>ห้องสมุดคณะ/สถาบัน</p> <p>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสัตวแพทย์ คณะอักษรศาสตร์ ศูนย์วิจัยยาเสพติด สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันประชากรศาสตร์ สถาบันภาษา สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม</p>	39	75.0

ตารางที่ 1 จำนวนห้องสมุดที่ใช้เป็นประชากรจำแนกตามฐานะห้องสมุด (ต่อ)

ฐานะห้องสมุด	จำนวนห้องสมุด (แห่ง)	ร้อยละ
ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (ต่อ)	39	75.0
มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์		
คณะประมง		
คณะวนศาสตร์		
คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ		
ศูนย์วิจัยและปรับปรุงพันธุ์สุกรแห่งชาติ		
สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร		
มหาวิทยาลัยขอนแก่น		
คณะ เกษตรศาสตร์		
คณะแพทยศาสตร์		
คณะวิทยาศาสตร์		
ฝ่ายข้อมูลข่าวสารการพัฒนา		
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		
คณะ เกษตรศาสตร์		
คณะทันตแพทยศาสตร์		
คณะเทคนิคการแพทย์		
คณะแพทยศาสตร์		
คณะวิทยาศาสตร์		
คณะสังคมศาสตร์		
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี		
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน		
คณะเศรษฐศาสตร์		
สถาบันเอเซียตะวันออกเฉียง		

ตารางที่ 1 จำนวนห้องสมุดที่ใช้เป็นประชากรจำแนกตามฐานะห้องสมุด (ต่อ)

ฐานะห้องสมุด	จำนวนห้องสมุด (แห่ง)	ร้อยละ
ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (ต่อ)	39	75.0
มหาวิทยาลัยมหิดล		
คณะพยาบาลศาสตร์		
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี		
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล		
คณะเภสัชศาสตร์		
คณะวิทยาศาสตร์		
คณะเวชศาสตร์เขตร้อน		
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์		
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท		
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ		
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม		
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขต		
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง		
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม		
รวม	52	100.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1 การบริหารงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

การบริหารงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 82.7) บริหารงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในลักษณะรวมอยู่กับงานรับบริจาคทรัพยากรห้องสมุด โดยเป็นงานย่อยขึ้นอยู่กับงานจัดหาทรัพยากรห้องสมุด รองลงมา คือ บริหารงานในลักษณะแยกเป็นงานย่อยตามประเภทสิ่งพิมพ์ คือ มีห้องสมุด จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 5.8) จัดอยู่ในงานวารสาร น้อยที่สุดคือ มีห้องสมุด จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 1.9) บริหารงานในลักษณะแยกเป็นหน่วยงานหนึ่งต่างหากโดยมีฐานะเทียบเท่างานจัดหาทรัพยากรห้องสมุด สำหรับการบริหารงานในลักษณะอื่น ๆ (ร้อยละ 9.6) ได้แก่ การบริหารงานโดยไม่มี การแบ่งแยกงานอย่างเด่นชัด (จำนวน 4 แห่ง) และแลกเปลี่ยนในนามศูนย์วิจัยป่าไม้ (จำนวน 1 แห่ง)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) และห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 76.9) บริหารงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในลักษณะรวมอยู่กับงานรับบริจาคทรัพยากรห้องสมุด โดยเป็นงานย่อยขึ้นอยู่กับงานจัดหาทรัพยากรห้องสมุด เช่นเดียวกัน ดังปรากฏในตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 การบริหารงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด

การบริหารงาน	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวมอยู่กับงานรับบริจาค ทรัพยากรห้องสมุด โดยเป็นงานย่อย ขึ้นอยู่กับงานจัดหา ทรัพยากรห้องสมุด	13	100.0	30	76.9	43	82.7
แยกเป็นหน่วยงานหนึ่ง ต่างหากโดยมีฐานะ เทียบเท่างานจัดหา ทรัพยากรห้องสมุด	-	-	1	2.6	1	1.9
แยกเป็นงานย่อยตาม ประเภทของสิ่งพิมพ์ เช่น การแลกเปลี่ยน หนังสือจะจัดรวมอยู่ กับงานจัดหาทรัพยากร ห้องสมุด การแลกเปลี่ยน วารสารจะจัดรวมอยู่ กับงานวารสาร เป็นต้น	-	-	3	7.7	3	5.8
บริหารงานในลักษณะอื่น ๆ	-	-	5	12.8	5	9.6
รวม	13	100.0	39	100.0	52	100.0

1.2 บุคลากรที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล บุคลากร จำนวนบุคลากร และเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ปรากฏผลในตารางที่ 3 ดังนี้

1.2.1 ประเภทบุคลากรที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

บุคลากรที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ/สถาบัน คือ บรรณารักษ์ พนักงานห้องสมุด และบุคลากรอื่น ๆ จากห้องสมุดจำนวน 52 แห่ง มีห้องสมุด จำนวน 22 แห่ง มีบุคลากรปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ มากกว่า 1 ประเภท จำแนกเป็น หอสมุดกลาง จำนวน 9 แห่ง และห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวน 13 แห่ง โดยหอสมุดกลางทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) มีบรรณารักษ์ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ รองลงมา คือพนักงานห้องสมุด (ร้อยละ 61.5) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 84.6) มีบรรณารักษ์รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ รองลงมา คือ พนักงานห้องสมุด (ร้อยละ 38.5) เช่นเดียวกัน สำหรับบุคลากรอื่น ๆ ที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในหอสมุดกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด พนักงานธุรการ และพนักงานพิมพ์ดีด (ร้อยละ 15.4) และบุคลากรอื่น ๆ ที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในหอสมุดคณะ/สถาบัน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยป่าไม้ นักเอกสารสนเทศ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด (ร้อยละ 12.8)

1.2.2 จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

บรรณารักษ์

จำนวนบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในหอสมุดกลางส่วนใหญ่ จำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 92.3) คือ จำนวน 1 คน และส่วนน้อยจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 7.7) มีบรรณารักษ์ จำนวน 2 คน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ จำนวน 30 แห่ง (ร้อยละ 76.9) มีบรรณารักษ์รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์จำนวน 1 คน และส่วนน้อย จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 7.7) มีบรรณารักษ์ จำนวน 2 คน รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

พนักงานห้องสมุด

จำนวนพนักงานห้องสมุดที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในหอสมุดกลาง จำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 38.5) มีพนักงานห้องสมุด จำนวน 1 คน น้อยที่สุด จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 7.7) มีพนักงานห้องสมุด จำนวน 3 คน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 28.2) มีพนักงานห้องสมุดรับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ จำนวน 1 คน และน้อยที่สุด จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 2.6) มีพนักงานห้องสมุด จำนวน 3 คน

บุคลากรอื่น ๆ

จำนวนบุคลากรอื่น ๆ ที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ในหอสมุดกลาง จำนวน 1 แห่งเท่ากัน (ร้อยละ 7.7) มีบุคลากรอื่น ๆ จำนวน 1 คน และจำนวน 2 คน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 12.8) มีบุคลากรอื่น ๆ รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ จำนวน 1 คน

1.2.3 เวลาปฏิบัติงาน

บรรณารักษ์

เวลาปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ หอสมุดกลางส่วนใหญ่ จำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 69.2) บรรณารักษ์มีเวลาปฏิบัติงานบางเวลา และส่วนน้อย จำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 30.8) มีเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลา ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ จำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 61.5) บรรณารักษ์มีเวลาปฏิบัติงานบางเวลา และส่วนน้อย จำนวน 10 แห่ง (ร้อยละ 25.6) มีเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลา

พนักงานห้องสมุด

เวลาปฏิบัติงานของพนักงานห้องสมุดที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ หอสมุดกลางส่วนใหญ่ จำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 53.8) พนักงานห้องสมุดมีเวลาปฏิบัติงานบางเวลา และส่วนน้อย จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 15.4) มีเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลา ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 28.2) พนักงานห้องสมุดมีเวลาปฏิบัติงานบางเวลา และจำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 12.8) มีเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลา

บุคลากรอื่น ๆ

เวลาปฏิบัติงานของบุคลากรอื่น ๆ ที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ หอสมุดกลาง จำนวน 2 แห่ง ที่มีบุคลากรอื่น ๆ รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์มีเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลา (ร้อยละ 15.4) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 10.3) บุคลากรอื่น ๆ มีเวลาปฏิบัติงานบางเวลา และจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 2.6) มีเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลา

โดยสรุป พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ/สถาบันไม่มีความแตกต่างกัน คือ ในหอสมุดกลางทุกแห่ง และห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ บุคลากรที่รับผิดชอบงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ คือ บรรณารักษ์ มีจำนวน 1 คน และมีเวลาปฏิบัติงานบางเวลาเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 3

บุคลากร จำนวนบุคลากร และเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรที่รับผิดชอบงาน แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

สถานะห้องสมุด	บรรณารักษ์				พนักงานห้องสมุด				บุคลากรอื่น ๆ				หมายเหตุ											
	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน												
1	2	3	เต็ม บ้าง เวลา	1	2	3	เต็ม บ้าง เวลา	1	2	3	เต็ม บ้าง เวลา	1	2	3	เต็ม บ้าง เวลา									
หอสมุดกลาง (NI = 13 แห่ง)	12	1	-	4	9	5	2	1	2	7	1	1	-	2	-	(100.0)	(61.5)	(15.4)						
สถานวิทยบริการ จฟ.	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	(92.3)	(7.7)	(30.8)(69.2)	(38.5)(15.4)	(7.7)(15.4)(53.8)	(7.7)	(7.7)	(15.4)	
สำนักหอสมุด มก.	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักวิทยบริการ (มช.)	-	/	-	/	-	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักหอสมุด (มช.)	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักหอสมุด (มธ.)	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักหอสมุด (บพ.)	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักหอสมุด (มม.)	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักหอสมุด (มร.)	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักหอสมุด มศว.ประสานมิตร	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักวิทยบริการ มศว.มหาสารคาม	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักหอสมุด มศก.(วังท่าพระ)	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
หอสมุดคณบดีหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร (มอ.หาดใหญ่)	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สำนักบรรณสารการพัฒนา (สพบ.)	/	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ตารางที่ 3 บุคลากร จำนวนบุคลากร และเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรที่รับผิดชอบงาน แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) (ต่อ)

ฐานะห้องสมุด	บรรณารักษ์			พนักงานห้องสมุด			บุคลากรอื่น ๆ					
	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน เต็ม บ้าง	เวลา เวลา	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน เต็ม บ้าง	เวลา เวลา	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน เต็ม บ้าง	เวลา เวลา	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน เต็ม บ้าง	เวลา เวลา
ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2 = 39 แห่ง)	30	- 10 24	(84.6)	11	5 11	(38.5)	5	1 4	(12.8)	-	-	-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	/	- /	(76.9)	(25.6)	(61.5)	(28.2)	(7.7)	(2.6)	(12.8)	(12.8)	-	(2.6)
คณะนิติศาสตร์	-	/		-	/		-	/		-	-	-
คณะแพทยศาสตร์	/	- /		-	/		-	/		-	-	-
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	-	/		-	/		-	/		-	-	-
คณะสัตวแพทย์	-	/		-	/		-	/		-	-	-
คณะอักษรศาสตร์	/	- /		-	/		-	/		-	-	-
ศูนย์วิจัยยาเสพติด สถาบันวิจัย	/	- /		-	/		-	/		-	-	-
วิทยาศาสตร์การแพทย์	-	/		-	/		-	/		-	-	-
ศูนย์เอกสารประเทศไทย	/	- /		-	/		-	/		-	-	-
สถาบันประชากรศาสตร์	-	/		-	/		-	/		-	-	-
สถาบันภาษา	/	- /		-	/		-	/		-	-	-
สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม	/	- /		-	/		-	/		-	-	-

นักเอกสารสนเทศ

ตารางที่ 3 บุคลากร จำนวนบุคลากร และเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรที่รับผิดชอบงาน
แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) (ต่อ)

สถานะห้องสมุด	บรรณารักษ์				พนักงานห้องสมุด				บุคลากรอื่น ๆ							
	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน				
1	2	3	รวม	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม	
			เวลา				เวลา				เวลา				เวลา	
ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2 = 39 แห่ง) (ต่อ)	30	-	10	24	11	3	1	5	11	5	-	1	4	-	-	(12.8)
	(76.9)	(7.7)	(25.6)	(61.5)	(28.2)	(7.7)	(2.6)	(12.8)	(28.2)	(12.8)	-	-	(2.6)	(10.3)	-	
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะประมง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะวนศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ	/	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ศูนย์วิจัยและปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะเกษตรศาสตร์	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะแพทยศาสตร์	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะวิทยาศาสตร์	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ฝ่ายข้อมูลข่าวสารการพัฒนา	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะเกษตรศาสตร์	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะทันตแพทยศาสตร์	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะแพทยศาสตร์	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คณะแพทยศาสตร์	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

พ.อ. นกเอกสารสน.เขต
วิจัยป่าไม้

ข้อ 3 บคลากร จำนวนบุคลากร และเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีชื่อของงาน
 แยกเปลี่ยนแปลง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) (ต่อ)

สถานะห้องสมุด	บรรณารักษ์			พนักงานห้องสมุด			บุคลากรอื่น ๆ			
	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน เต็ม ปรก	เวลา เวลา	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน เต็ม ปรก	เวลา เวลา	จำนวน/คน	เวลาปฏิบัติงาน เต็ม ปรก	เวลา เวลา	
ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2 = 39 แห่ง) (ต่อ)	30	- 10 24	(84.6)	11 3 1	5 11 5	(38.5)	1 2 3	1 2 3	5 - -	(12.8)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ต่อ)	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะแพทยศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะวิทยาศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะสังคมศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะเศรษฐศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียง	/	- /		/	- /		1	2	3	-
มหาวิทยาลัยมหิดล	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะพยาบาลศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะเภสัชศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะวิทยาศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะเวชศาสตร์เขตร้อน	/	- /		/	- /		1	2	3	-
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์	/	- /		/	- /		1	2	3	-

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ โดยมี รายละเอียด ตามตารางที่ 4-13 ดังต่อไปนี้

2.1 นโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.9) ไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร และห้องสมุดส่วนน้อย (ร้อยละ 23.1) มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.5) มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ เป็นลายลักษณ์อักษร และส่วนน้อย (ร้อยละ 38.5) ไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.7) ไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร และส่วนน้อย (ร้อยละ 10.3) มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร ดังปรากฏในตารางที่ 4

โดยสรุป พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางส่วนใหญ่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ ไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร

ตารางที่ 4 นโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร

นโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด		รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13) จำนวน ร้อยละ	ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39) จำนวน ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	8 61.5	4 10.3	12	23.1
ไม่มี	5 38.5	35 89.7	40	76.9
รวม	13 100.0	39 100.0	52	100.0

สำหรับห้องสมุดจำนวน 40 แห่ง ที่ไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.5) ใช้การพิจารณาตามความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์แต่ละครั้งเป็นแนวทางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และห้องสมุดส่วนน้อย (ร้อยละ 27.5) ใช้การพิจารณาตามนโยบายการจัดหาสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดเป็นแนวทางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.0 และ 74.3 ตามลำดับ) ใช้การพิจารณาตามความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์แต่ละครั้ง หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนน้อย (ร้อยละ 40.0 และ 25.7 ตามลำดับ) ใช้การพิจารณาตามนโยบายการจัดหาสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด

โดยสรุป พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ ที่ไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ใช้แนวทางการพิจารณาตามความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์แต่ละครั้ง ไม่มีความแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แนวทางการพิจารณาแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดที่ไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร (N=40)

แนวทางการพิจารณา	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=5)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=35)		(N=40)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พิจารณาตามนโยบายจัดหาสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด	2	40.0	9	25.7	11	27.5
พิจารณาตามความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์แต่ละครั้ง	3	60.0	26	74.3	29	72.5
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	5	100.0	35	100.0	40	100.0

2.2 สิ่งพิมพ์ที่แลกเปลี่ยน

2.2.1 ลักษณะของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.5) ไม่ได้กำหนดลักษณะของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยนแน่นอน และห้องสมุดส่วนน้อย (ร้อยละ 36.5) กำหนดลักษณะของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยนต้องเป็นสิ่งพิมพ์ฉบับจริง เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.2 และ 61.5 ตามลำดับ) ไม่ได้กำหนดลักษณะของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยนแน่นอน และหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนน้อย (ร้อยละ 30.8 และ 38.5 ตามลำดับ) กำหนดลักษณะของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยนต้องเป็นสิ่งพิมพ์ฉบับจริง และพบว่า ไม่มีห้องสมุดใดกำหนดว่าสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยนต้องเป็นสำเนาของสิ่งพิมพ์เพียงอย่างเดียว

โดยสรุป พบว่า ลักษณะของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้แลกเปลี่ยนไม่มีความแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ลักษณะของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน

ลักษณะของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน			
	(N1=13)	(N2=39)	(N=52)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิ่งพิมพ์ฉบับจริง	4	30.8	15	38.5	19	36.5
สำเนาของสิ่งพิมพ์	-	-	-	-	-	-
ไม่ได้กำหนดแน่นอนแล้วแต่กรณี คือ						
ถ้ามีสิ่งพิมพ์ฉบับจริงก็ใช้ฉบับจริง						
แต่ถ้าไม่สามารถหาฉบับจริงได้						
ก็ใช้สำเนาของสิ่งพิมพ์	9	69.2	24	61.5	33	63.5
รวม	13	100.0	39	100.0	52	100.0

2.2.2 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้แลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏในตารางที่ 7 ดังนี้

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้แลกเปลี่ยนมี 3 ประเภท คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด และสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อ จากการวิจัย พบว่า ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 92.3) ใช้แลกเปลี่ยนคือ สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด รองลงมา (ร้อยละ 88.5) คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต และน้อยที่สุด (ร้อยละ 23.1) คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดกลางทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) ใช้แลกเปลี่ยน คือ สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด รองลงมา (ร้อยละ 92.3) คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต น้อยที่สุด (ร้อยละ 7.7) คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 89.7) ใช้แลกเปลี่ยน คือ สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด รองลงมา (ร้อยละ 87.2) คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต น้อยที่สุด (ร้อยละ 28.2) คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ

เมื่อจำแนกตามประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยนแต่ละประเภท ปรากฏผลดังนี้

2.2.2.1 สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต

สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิตที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 78.3) ใช้แลกเปลี่ยน คือ วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย รองลงมา (ร้อยละ 54.3 เท่ากัน) คือ ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย และหนังสือที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย น้อยที่สุด (ร้อยละ 4.3) คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิตที่ห้องสมุดกลางจำนวนมากที่สุดใช้แลกเปลี่ยน (ร้อยละ 75.0 เท่ากัน) คือ ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย และหนังสือที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย รองลงมา (ร้อยละ 66.7) คือ วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.3) คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ส่วนสิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิตที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 85.3) ใช้แลกเปลี่ยน คือ วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย รองลงมา (ร้อยละ 50.0) คือ หนังสือที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย น้อยที่สุด (ร้อยละ 2.9) คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

2.2.2.2 สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด

สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 75.0) ใช้แลกเปลี่ยน คือ รายชื่อหนังสือใหม่ รองลงมา (ร้อยละ 72.9) คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับบริจาค น้อยที่สุด (ร้อยละ 22.9 เท่ากัน) คือ วารสารของห้องสมุดที่เสนอข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ และสำเนาของสิ่งพิมพ์ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุดพบว่า สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดที่หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 92.3) ใช้แลกเปลี่ยน คือ รายชื่อหนังสือใหม่ รองลงมา (ร้อยละ 61.5) คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับบริจาค และน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.7) คือ หอสมุดกลาง จำนวน 1 แห่ง ใช้วารสารฉบับซ้ำแลกเปลี่ยน ส่วนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 77.1) ใช้แลกเปลี่ยน คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับบริจาค รองลงมา (ร้อยละ 68.6) คือ รายชื่อหนังสือใหม่ และน้อยที่สุด (ร้อยละ 20.0) คือ วารสารของห้องสมุดที่เสนอข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ

2.2.2.3 สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ

สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 83.3) ใช้แลกเปลี่ยน คือ วารสารที่จัดซื้อในราคาปกติ รองลงมา (ร้อยละ 50.0 เท่ากัน) คือ หนังสือที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ และหนังสือที่จัดซื้อในราคาปกติ และน้อยที่สุด (ร้อยละ 25.5) คือ วารสารที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลาง จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 100.0) ใช้สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อแลกเปลี่ยนเพียงรายการเดียว คือ หนังสือที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ ส่วนสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 90.9) ใช้สำหรับแลกเปลี่ยน คือ วารสารที่จัดซื้อในราคาปกติ รองลงมา (ร้อยละ 54.5) คือ หนังสือที่จัดซื้อในราคาปกติ น้อยที่สุด (ร้อยละ 27.3) คือ วารสารที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ โดยสรุป พบว่า สิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้แลกเปลี่ยนไม่แตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางทุกแห่งและห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดแลกเปลี่ยน รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต และ น้อยที่สุด คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ เมื่อจำแนกตามประเภทสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยนแต่ละประเภท พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต โดยหอสมุดกลางจำนวนมากที่สุดใช้ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัยผลิต และหนังสือที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัยแลกเปลี่ยน ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวน

มากที่สุดใช้วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยแลกเปลี่ยน
สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุดใช้รายชื่อนั่งสือใหม่แลกเปลี่ยน ขณะที่
ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับบริจาคแลกเปลี่ยน สำหรับ
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อนั้น เนื่องจากมีหอสมุดกลางเพียง 1 แห่ง ที่ใช้
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อแลกเปลี่ยนและใช้เฉพาะหนังสือที่จัดซื้อใน
โอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 10 แห่ง ใช้วารสารที่จัด
ซื้อในราคาปกติแลกเปลี่ยน ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก อาจไม่สามารถเป็นตัวแทนของประชากร
ทั้งหมดได้

ตารางที่ 7 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ประเภทของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต	<u>12</u>	<u>92.3</u>	<u>34</u>	<u>87.2</u>	<u>46</u>	<u>88.5</u>
หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัย	7	58.3	6	17.6	13	28.3
คู่มือการศึกษา	7	58.3	2	5.9	9	19.6
ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัย และบุคลากรของมหาวิทยาลัย	<u>9</u>	<u>75.0</u>	16	47.1	25	54.3
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก	1	8.3	1	2.9	2	4.3
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท	7	58.3	5	14.7	12	26.1
หนังสือที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและ บุคลากรของมหาวิทยาลัย	<u>9</u>	<u>75.0</u>	17	50.0	25	54.3
วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและ หน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย	8	66.7	<u>29</u>	<u>85.3</u>	<u>36</u>	<u>78.3</u>
รายงานประจำปีของมหาวิทยาลัย	6	50.0	8	23.5	14	30.4
สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 7 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่แลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) (ต่อ)

ประเภทของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด</u>	<u>13</u>	<u>100.0</u>	<u>35</u>	<u>89.7</u>	<u>48</u>	<u>92.3</u>
รายชื่อหนังสือใหม่	12	92.3	24	68.6	36	75.0
บรรณานุกรมทรัพยากรห้องสมุดที่มีให้บริการ	6	46.2	13	37.1	19	39.6
วารสารของห้องสมุดที่เสนอข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ	4	30.8	7	20.0	11	22.9
หนังสือฉบับซ้ำ	7	53.8	18	51.4	25	52.1
วารสารฉบับซ้ำ	1	7.7	18	51.4	19	39.6
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจำหน่ายออก	7	53.8	15	42.9	22	45.8
สำเนาของสิ่งพิมพ์	2	15.4	9	25.7	11	22.9
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับบริจาค	8	61.5	<u>27</u>	<u>77.1</u>	35	72.9
<u>สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ</u>	<u>1</u>	<u>7.7</u>	<u>11</u>	<u>28.2</u>	<u>12</u>	<u>23.1</u>
หนังสือที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ	1	100.0	5	45.5	6	50.0
วารสารที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ	-	-	3	27.3	3	25.0
หนังสือที่จัดซื้อในราคาปกติ	-	-	6	54.5	6	50.0
วารสารที่จัดซื้อในราคาปกติ	-	-	<u>10</u>	<u>90.9</u>	<u>10</u>	<u>83.3</u>

2.2.3 สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ ที่ห้องสมุดใช้แลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏในตารางที่ 8 ดังนี้

สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 38.5) ใช้แลกเปลี่ยน คือ เรื่องทั่วไป รองลงมา คือ การแพทย์ (ร้อยละ 36.5) สังคมศาสตร์ (ร้อยละ 34.6) การเกษตร (ร้อยละ 32.7) วิทยาศาสตร์ และบรรณานุกรม บรรณารักษศาสตร์ (ร้อยละ 30.8 เท่ากัน) ตามลำดับ และน้อยที่สุด (ร้อยละ 3.8) ได้แก่ สาขาการทหาร

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 69.2) ใช้แลกเปลี่ยน คือ เรื่องทั่วไป รองลงมา คือ การศึกษา และบรรณานุกรม บรรณารักษศาสตร์ (ร้อยละ 53.8 เท่ากัน) สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 46.2 เท่ากัน) ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนา ประวัติศาสตร์ และ รัฐศาสตร์ (ร้อยละ 38.5 เท่ากัน) กฎหมาย ภาษาศาสตร์และวรรณกรรม การแพทย์และการเกษตร (ร้อยละ 30.8 เท่ากัน) ตามลำดับ และสาขาวิชาที่หอสมุดกลางน้อยที่สุด (ร้อยละ 15.4) ใช้แลกเปลี่ยน คือ สาขาการทหาร

สำหรับสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 38.5) ใช้แลกเปลี่ยน คือ สาขาการแพทย์ รองลงมา คือ การเกษตร (ร้อยละ 33.3) สังคมศาสตร์ และเทคโนโลยี (ร้อยละ 30.8 เท่ากัน) เรื่องทั่วไป (ร้อยละ 28.2) วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 25.6) ตามลำดับ และสาขาวิชาที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.6) ใช้แลกเปลี่ยน คือ ภูมิศาสตร์ แผนที่ มานุษยวิทยา การพักผ่อน ส่วนสาขาวิชาการดนตรีและการทหาร ไม่มีห้องสมุดคณะ/สถาบันแห่งใดใช้แลกเปลี่ยน

โดยสรุป พบว่า สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้แลกเปลี่ยนมีความแตกต่างกัน โดยหอสมุดกลางจำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาเรื่องทั่วไปแลกเปลี่ยน ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาการแพทย์แลกเปลี่ยน

ตารางที่ 8 สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่แลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องทั่วไป	9	69.2	11	28.2	20	38.5
ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนา	5	38.5	4	10.3	9	17.3
ประวัติศาสตร์	5	38.5	3	7.7	8	15.4
ภูมิศาสตร์ แผนที่ มานุษยวิทยา						
การพักผ่อน	3	23.1	1	2.6	4	7.7
สังคมศาสตร์	6	46.2	12	30.8	18	34.6
รัฐศาสตร์	5	38.5	4	10.3	9	17.3
กฎหมาย	4	30.8	2	5.1	6	11.5
การศึกษา	7	53.8	6	15.4	13	25.0
การดนตรี	3	23.1	-	-	3	5.8
ศิลปะ	3	23.1	2	5.1	5	9.6
ภาษาศาสตร์ และวรรณกรรม	4	30.8	4	10.3	8	15.4
วิทยาศาสตร์	6	46.2	10	25.6	16	30.8
การแพทย์	4	30.8	15	38.5	19	36.5
การเกษตร	4	30.8	13	33.3	17	32.7
เทคโนโลยี	3	23.1	12	30.8	15	28.8
การทหาร	2	15.4	-	-	2	3.8
บรรณานุกรม บรรณารักษศาสตร์	7	53.8	9	23.1	16	30.8
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-

2.2.4 ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้แลกเปลี่ยนปรากฏในตารางที่ 9 ดังนี้

ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 90.4) ใช้แลกเปลี่ยน คือ ภาษาไทย รองลงมา (ร้อยละ 76.9) คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ที่ใช้แลกเปลี่ยน คือ ภาษาญี่ปุ่น (ร้อยละ 1.9)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.6) ใช้แลกเปลี่ยน คือ ภาษาไทย รองลงมา (ร้อยละ 76.9) คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 92.3) ใช้สิ่งพิมพ์ภาษาไทยแลกเปลี่ยน รองลงมา (ร้อยละ 76.9) คือ ภาษาอังกฤษ และห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 2.6) ใช้สิ่งพิมพ์ภาษาอื่น ๆ แลกเปลี่ยน คือ ภาษาญี่ปุ่น

โดยสรุปพบว่าภาษาของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้แลกเปลี่ยน ไม่มีความแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ใช้สิ่งพิมพ์ภาษาไทยแลกเปลี่ยน

ตารางที่ 9 ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ภาษาของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		(N=52)	
	(N1=13)	(N2=39)	(N2=39)	(N2=39)	(N=52)	(N=52)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	11	84.6	36	92.3	47	90.4
ภาษาอังกฤษ	10	76.9	30	76.9	40	76.9
ภาษาอื่น ๆ (ญี่ปุ่น)	-	-	1	2.6	1	1.9

2.3 ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

2.3.1 ประเภทห้องสมุดหรือหน่วยงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทห้องสมุดหรือหน่วยงานที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย ปรากฏในตารางที่ 10 ดังนี้

ห้องสมุดส่วนใหญ่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานภายในประเทศ (ร้อยละ 98.1) และแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ (ร้อยละ 51.9)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางส่วนใหญ่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานภายในประเทศ (ร้อยละ 92.3) และแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ (ร้อยละ 69.2) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานภายในประเทศ และแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ (ร้อยละ 46.2)

2.3.1.1 การแลกเปลี่ยนภายในประเทศ

จากห้องสมุดจำนวน 51 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ พบว่า ประเภทของห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 94.1) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย รองลงมา คือ ห้องสมุดเฉพาะ (ร้อยละ 72.5) และหอสมุดแห่งชาติ (ร้อยละ 9.8) และน้อยที่สุด คือ ห้องสมุดประชาชน (ร้อยละ 1.9)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 12 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ หอสมุดกลางทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย รองลงมา คือ ห้องสมุดเฉพาะ (ร้อยละ 41.7) และหอสมุดแห่งชาติ (ร้อยละ 25.0) น้อยที่สุด (ร้อยละ 8.3) คือ ห้องสมุดประชาชน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 39 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 92.3) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย รองลงมา (ร้อยละ 82.1) คือ ห้องสมุดเฉพาะ น้อยที่สุด (ร้อยละ 5.1) คือ หอสมุดแห่งชาติ สำหรับห้องสมุดประชาชนนั้น ไม่มีห้องสมุดคณะ/สถาบันแห่งใดแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย

2.3.1.2 การแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ

จากห้องสมุด จำนวน 27 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับต่างประเทศ พบว่า ประเภทของห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 81.5) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย คือ ห้องสมุด

มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย รองลงมา คือ ห้องสมุดเฉพาะ (ร้อยละ 70.4) และห้องสมุดแห่งชาติ (ร้อยละ 33.3) น้อยที่สุด (ร้อยละ 3.7) คือ ห้องสมุดประชาชน

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากห้องสมุดกลาง จำนวน 9 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับต่างประเทศ ประเภทของห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศที่ห้องสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 77.8) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย รองลงมา คือ ห้องสมุดแห่งชาติ (ร้อยละ 66.7) และห้องสมุดเฉพาะ (ร้อยละ 44.4) น้อยที่สุด (ร้อยละ 11.1) คือ ห้องสมุดประชาชน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 18 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับต่างประเทศ พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 83.3 เท่ากัน) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะ และน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.7 เท่ากัน) คือ ห้องสมุดแห่งชาติ และหน่วยงานระดับนานาชาติ สำหรับห้องสมุดประชาชนนั้น ไม่มีห้องสมุดคณะ/สถาบันแห่งใดแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย

โดยสรุป พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ ประเภทของห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วยไม่มีความแตกต่างกัน โดยห้องสมุดกลางทุกแห่งและห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยภายในประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ประเภทห้องสมุดหรือหน่วยงานที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ประเภทห้องสมุดหรือหน่วยงาน ที่แลกเปลี่ยน	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในประเทศ	12	92.3	39	100.0	51	98.1
หอสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	<u>12</u>	<u>100.0</u>	<u>36</u>	<u>92.3</u>	<u>48</u>	<u>94.1</u>
หอสมุดประชาชน	1	8.3	-	-	1	1.9
หอสมุดเฉพาะ	5	41.7	32	82.1	37	72.5
หอสมุดแห่งชาติ	3	25.0	2	5.1	5	9.8
หอสมุดประเภทอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
ต่างประเทศ	9	69.2	18	46.2	27	51.9
หอสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	<u>7</u>	<u>77.8</u>	<u>15</u>	<u>83.3</u>	<u>22</u>	<u>81.5</u>
หอสมุดประชาชน	1	11.1	-	-	1	3.7
หอสมุดเฉพาะ	4	44.4	<u>15</u>	<u>83.3</u>	19	70.4
หอสมุดแห่งชาติ	6	66.7	3	16.7	9	33.3
หอสมุดประเภทอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานระดับนานาชาติ	-	-	3	16.7	3	11.1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3.2 สถานที่ตั้งของห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ จากห้องสมุด จำนวน 27 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ พบว่า สถานที่ตั้งของห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 77.8 เท่ากัน) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย คือ ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปเอเชีย รองลงมา (ร้อยละ 51.9) คือ ทวีปยุโรป น้อยที่สุด (ร้อยละ 14.8) คือ ทวีปแอฟริกา

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 9 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับต่างประเทศ หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 88.9) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ รองลงมา (ร้อยละ 77.7) คือ ทวีปเอเชีย น้อยที่สุด (ร้อยละ 11.1 เท่ากัน) คือ ทวีปอเมริกาใต้และทวีปแอฟริกา ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 18 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับต่างประเทศ ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 77.8) แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปเอเชีย รองลงมา (ร้อยละ 72.2) คือ ทวีปอเมริกาเหนือ และน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.7) คือ ทวีปแอฟริกา

โดยสรุป พบว่า เขตภูมิศาสตร์ของห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศที่หอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ/สถาบันแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วยนั้นมีความแตกต่างกัน โดยหอสมุดกลางจำนวนมากที่สุดมีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในทวีปอเมริกาเหนือ ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในทวีปเอเชีย ดังปรากฏในตารางที่ 11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 สถานที่ตั้งของห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศที่ห้องสมุดแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย (N=27) (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

สถานที่ตั้งของห้องสมุดหรือ หน่วยงานในต่างประเทศ	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	ห้องสมุดกลาง (N1=9)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=18)		(N=27)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเทศในทวีปยุโรป	5	55.5	9	50.0	14	51.9
ประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ	8	88.9	13	72.2	21	77.8
ประเทศในทวีปอเมริกาใต้	1	11.1	4	22.2	5	18.5
ประเทศในทวีปออสเตรเลีย	5	55.5	8	44.4	13	48.1
ประเทศในทวีปแอฟริกา	1	11.1	3	16.7	4	14.8
ประเทศในทวีปเอเชีย	7	77.7	14	77.8	21	77.8

2.4 เกณฑ์การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกณฑ์การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 75.0) ใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยนโดยพิจารณาตามความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้ง รองลงมา คือ ใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยนแบบเล่มต่อเล่ม (ร้อยละ 19.2) และ ชื่อเรื่องต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 13.5) ตามลำดับ และน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.9 เท่ากัน) คือ ใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยนแบบราคาต่อราคา และจำนวนหน้าต่อจำนวนหน้า

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 76.9) ใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยนโดยพิจารณาตามความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้ง รองลงมา (ร้อยละ 23.1) คือ ใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยนแบบเล่มต่อเล่ม และ น้อยที่สุด (ร้อยละ 7.7 เท่ากัน) คือ ใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยนโดยการประเมินจากคุณค่าของสิ่งพิมพ์ และการจัดส่งเป็นงวดต่องวด ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 74.4) ใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์โดยการพิจารณาตามความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้ง รองลงมา (ร้อยละ 17.9 เท่ากัน) คือ ใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยน

แบบซื้อเรื่องต่อซื้อเรื่อง และเล่มต่อเล่ม และน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.6 เท่ากัน) คือ ใช้
เกณฑ์การแลกเปลี่ยนแบบราคาต่อราคา และจำนวนหน้าต่อจำนวนหน้า

โดยสรุป พบว่า เกณฑ์การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางและห้อง
สมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดใช้มีความแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางใช้ทุกเกณฑ์โดย
พิจารณาตามความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้ง ในระดับจำนวนที่แตกต่างจาก
ห้องสมุดคณะ/สถาบันดังปรากฏในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 เกณฑ์การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

เกณฑ์การแลกเปลี่ยน	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อเรื่องต่อซื้อเรื่อง	-	-	7	17.9	7	13.5
เล่มต่อเล่ม	3	23.1	7	17.9	10	19.2
ราคาต่อราคา	-	-	1	2.6	1	1.9
จำนวนหน้าต่อจำนวนหน้า	-	-	1	2.6	1	1.9
ประเมินจากคุณค่าของสิ่งพิมพ์	1	7.7	2	5.1	3	5.8
การจัดส่งเป็นงวดต่องวด	1	7.7	2	5.1	3	5.8
ใช้ทุกเกณฑ์โดยพิจารณาตามความ เหมาะสมในการแลกเปลี่ยน แต่ละครั้ง	10	76.9	29	74.4	39	75.0

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.5 วิธีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

วิธีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) ใช้ คือ การแลกเปลี่ยนโดยตรงระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุด หรือระหว่างห้องสมุดกับหน่วยงานต่าง ๆ แต่ละแห่ง ส่วนวิธีการแลกเปลี่ยนผ่านศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ มีห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 3.8) ใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่าหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0 เท่ากัน) ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนโดยตรงระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุด หรือระหว่างห้องสมุดกับหน่วยงานต่าง ๆ แต่ละแห่ง ส่วนวิธีการแลกเปลี่ยนผ่านศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนนั้นมีหอสมุดกลาง จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 7.7) และห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 2.6) ใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ

โดยสรุป พบว่า วิธีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้ ไม่มีความแตกต่างกัน โดยที่ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันทุกแห่งใช้วิธีการแลกเปลี่ยนโดยตรงระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดหรือระหว่างห้องสมุดกับหน่วยงานต่าง ๆ แต่ละแห่ง ดังปรากฏในตารางที่ 13

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 วิธีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

วิธีการแลกเปลี่ยน	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แลกเปลี่ยนโดยตรงระหว่าง ห้องสมุดกับห้องสมุด หรือ ระหว่างห้องสมุดกับหน่วยงาน ต่าง ๆ แต่ละแห่ง	13	100.0	39	100.0	52	100.0
แลกเปลี่ยนผ่านศูนย์กลาง การแลกเปลี่ยนสำหรับการ แลกเปลี่ยนกับห้องสมุด หรือหน่วยงานต่าง ๆ ใน ต่างประเทศ	1	7.7	1	2.6	2	3.8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงาน ปรากฏผลตามตารางที่ 14-28 ดังต่อไปนี้

3.1 การทราบถึงแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน

ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 84.6) ทราบถึงแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน โดยวิธีที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งเชิญชวนให้ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย รองลงมา (ร้อยละ 44.2) คือ ทราบจากวารสารหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน น้อยที่สุด (ร้อยละ 30.8) คือ ห้องสมุดเป็นฝ่ายเชิญชวน ให้ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย และการทราบโดยวิธีอื่น ๆ (ร้อยละ 15.4) ซึ่งได้แก่ การประชุมประจำเดือนร่วมกัน ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา การเป็นสมาชิกสถาบันวิชาชีพทางการแพทย์ การบอกกล่าวของบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ รายชื่อหนังสือใหม่ บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของหน่วยงาน การติดต่อสื่อสารกันในงานบริการของห้องสมุด และผู้ใช้แจ้งให้ทราบ

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 92.3) ทราบถึงแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน โดยวิธีที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งเชิญชวนให้ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย รองลงมา (ร้อยละ 61.5) คือ หอสมุดกลางเป็นฝ่ายเชิญชวนให้ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย และน้อยที่สุด (ร้อยละ 53.8) คือ ทราบจากวารสารหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน สำหรับห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 82.1) ทราบถึงแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน โดยวิธีที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งเชิญชวนให้ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย รองลงมา (ร้อยละ 41.0) คือ ทราบจากวารสารหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน น้อยที่สุด (ร้อยละ 20.5) คือ ห้องสมุดคณะ/สถาบันเป็นฝ่ายเชิญชวนให้ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย

โดยสรุป พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันทราบถึงแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนไม่มีความแตกต่างกัน โดยที่ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด ทราบถึงแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนโดยวิธีที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งเชิญชวนให้ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย ดังปรากฏในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 วิธีการทราบถึงแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

วิธีการทราบถึงแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์ เพื่อการแลกเปลี่ยน	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่มีสิ่งพิมพ์ เพื่อการแลกเปลี่ยนแจ้งให้ ทราบ พร้อมทั้งเชิญชวนให้ ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย	12	92.3	32	82.1	44	84.6
ห้องสมุดเป็นฝ่ายเชิญชวนให้ ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย	8	61.5	8	20.5	16	30.8
ทราบจากวารสารหรือสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ ที่มีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์เพื่อการ แลกเปลี่ยน	7	53.8	16	41.0	23	44.2
ทราบโดยวิธีอื่น ๆ	1	7.7	7	17.9	8	15.4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

3.2.1 ค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน ปรากฏในตารางที่ 15 ดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนนั้น

ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 86.6) มีข้อตกลงว่า ห้องสมุดเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เฉพาะการจัดส่งสิ่งพิมพ์ไปแลกเปลี่ยน รองลงมา (ร้อยละ 11.6) คือ ห้องสมุดจะพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เป็นกรณีตามความเหมาะสม น้อยที่สุด (ร้อยละ 1.9) คือ ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 92.3) มีข้อตกลงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ คือ หอสมุดกลางเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เฉพาะการจัดส่งสิ่งพิมพ์ไปแลกเปลี่ยน รองลงมา (ร้อยละ 15.4 เท่ากัน) คือ หอสมุดกลางเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด และพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เป็นกรณีตามความเหมาะสม น้อยที่สุด (ร้อยละ 7.7 เท่ากัน) คือ ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตกลงแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด และศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด และห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 84.6) มีข้อตกลงว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบันเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เฉพาะการจัดส่งสิ่งพิมพ์ไปแลกเปลี่ยน และส่วนน้อย (ร้อยละ 10.3 เท่ากัน) มีข้อตกลงว่า ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตกลงแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด และพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เป็นกรณีตามความเหมาะสม

โดยสรุป พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันมีข้อตกลงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ไม่มีความแตกต่างกัน โดยทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดมีข้อตกลง คือ เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เฉพาะการจัดส่งสิ่งพิมพ์ไปแลกเปลี่ยน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ข้อตกลงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ข้อตกลง	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด คือ ออกค่าใช้จ่ายทั้งการจัดส่งสิ่งพิมพ์ไปแลกเปลี่ยนและค่าจัดส่งสิ่งพิมพ์ที่จะได้รับจากการแลกเปลี่ยน	2	15.4	-	-	2	3.8
ห้องสมุดเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์เฉพาะการจัดส่งสิ่งพิมพ์ไปแลกเปลี่ยน	12	92.3	33	84.6	45	86.6
ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตกลงแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด คือออกค่าใช้จ่ายทั้งการจัดส่งสิ่งพิมพ์มาแลกเปลี่ยนและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดส่งสิ่งพิมพ์ที่จะได้รับ	1	7.7	4	10.3	5	9.6
ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด เนื่องจากห้องสมุดเสียค่าบริการเป็นรายปี	1	7.7	-	-	1	1.9
ค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์จะพิจารณาเป็นกรณีตามความเหมาะสม เช่น ถ้าเป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดขนาดเล็กกว่า ที่มีงบประมาณน้อยห้องสมุดจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสิ่งพิมพ์ทั้งหมด	2	15.4	4	10.3	6	11.6

3.2.2 การยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

การยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จากห้องสมุด จำนวน 52 แห่ง ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.5) ไม่เคยยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และส่วนน้อย (ร้อยละ 11.5) เคยยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลางจำนวน 13 แห่ง หอสมุดกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.9) ไม่เคยยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และส่วนน้อย (ร้อยละ 23.1) เคยยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และจากห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวน 39 แห่ง ห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.3) ไม่เคยยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และส่วนน้อย (ร้อยละ 7.7) เคยยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

โดยสรุป พบว่า การยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ไม่มีความแตกต่างกัน โดยที่ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ไม่เคยยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ดังปรากฏในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

การยกเลิกข้อตกลง	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยยกเลิก	3	23.1	3	7.7	6	11.5
ไม่เคยยกเลิก	10	76.9	36	92.3	46	88.5
รวม	13	100.0	39	100.0	52	100.0

3.2.2.1 ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ยกเลิกข้อ

ตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

จากห้องสมุด จำนวน 6 แห่ง ที่มีการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ โดยจำแนกเป็นหอสมุดกลาง จำนวน 3 แห่ง และห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 3 แห่ง พบว่า มีห้องสมุด จำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 83.3) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ และจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 66.7) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด จากหอสมุดกลาง จำนวน 3 แห่ง พบว่า หอสมุดกลางทั้ง 3 แห่ง (ร้อยละ 100.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ และจำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 66.7) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 3 แห่ง ที่มีการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 2 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 66.7) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศและกับต่างประเทศ

การแลกเปลี่ยนภายในประเทศ

จากห้องสมุด จำนวน 4 แห่ง ที่มีการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า ห้องสมุด จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 75.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 50.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดเฉพาะ และจำนวน 1 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 25.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดประชาชน และหอสมุดแห่งชาติ

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 2 แห่ง ที่มีการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ พบว่า หอสมุดกลางทั้ง 2 แห่ง (ร้อยละ 100.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และจำนวน 1 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 50.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉพาะ และหอสมุดแห่งชาติ ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 2 แห่ง ที่มีการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 1 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 50.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะ

การแลกเปลี่ยนในต่างประเทศ

จากห้องสมุด จำนวน 5 แห่ง
ที่มีการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า ห้องสมุดทั้ง 5 แห่ง (ร้อยละ 100.0)
ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย จำนวน 2 แห่ง
(ร้อยละ 40.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดเฉพาะ และจำนวน 1
แห่ง (ร้อยละ 20.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับหอสมุดแห่งชาติ

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด
พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 3 แห่ง ที่มีการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับ
ห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ พบว่า หอสมุดกลางทั้ง 3 แห่ง (ร้อยละ 100.0)
ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และจำนวน 1
แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 33.3) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดเฉพาะ
และหอสมุดแห่งชาติ ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 2 แห่ง ที่มีการยกเลิกข้อตกลงการ
แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบันทั้ง
2 แห่ง (ร้อยละ 100.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัย
และวิทยาลัย และจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 50.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์
กับห้องสมุดเฉพาะ

โดยสรุป พบว่า ประเภทห้องสมุด
หรือหน่วยงานที่หอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ/สถาบันยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์
ด้วยไม่มีความแตกต่างกัน โดยที่ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่จะยกเลิก
ข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในต่างประเทศ ดังปรากฏ
ในตารางที่ 17

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ประเภทห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) (N=6)

ประเภทห้องสมุดหรือหน่วยงาน ที่ยกเลิกข้อตกลงการ แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=3)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=3)		(N=6)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในประเทศ	2	66.7	2	66.7	4	66.7
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและ วิทยาลัย	2	100.0	1	50.0	3	75.0
ห้องสมุดประชาชน	1	50.0	-	-	1	25.0
ห้องสมุดเฉพาะ	1	50.0	1	50.0	2	50.0
หอสมุดแห่งชาติ	1	50.0	-	-	1	25.0
ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
ต่างประเทศ	3	100.0	2	66.7	5	83.3
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและ วิทยาลัย	3	100.0	2	100.0	5	100.0
ห้องสมุดประชาชน	-	-	-	-	-	-
ห้องสมุดเฉพาะ	1	33.3	1	50.0	2	40.0
หอสมุดแห่งชาติ	1	33.3	-	-	1	20.0
ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานระดับนานาชาติ	-	-	-	-	-	-

3.2.2.2 สถานที่ตั้งของห้องสมุดหรือ

หน่วยงานในต่างประเทศที่ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

จากห้องสมุด จำนวน 5 แห่ง ที่ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ พบว่า ห้องสมุด จำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 80.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุด หรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 40.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปเอเชีย และจำนวน 1 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 20.0) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปยุโรป อเมริกาใต้ ออสเตรเลีย และแอฟริกา

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 3 แห่ง ที่ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ มีหอสมุดกลาง จำนวน 2 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 66.7) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ และทวีปเอเชีย และจำนวน 1 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 33.3) ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปยุโรป อเมริกาใต้ ออสเตรเลีย และแอฟริกา ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 2 แห่ง ที่ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือเท่านั้น

โดยสรุป พบว่า สถานที่ตั้งของห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย มีความแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางมีการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในทวีปอเมริกาเหนือ ในระดับจำนวนที่แตกต่างจากห้องสมุดคณะ/สถาบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 สถานที่ตั้งของห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศที่ห้องสมุดยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) (N=5)

สถานที่ตั้งของห้องสมุดหรือ หน่วยงานในต่างประเทศ	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	ห้องสมุดกลาง (N1=3)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=2)		(N=5)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเทศในทวีปยุโรป	1	33.3	-	-	1	20.0
ประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ	2	66.7	2	100.0	4	80.0
ประเทศในทวีปอเมริกาใต้	1	33.3	-	-	1	20.0
ประเทศในทวีปออสเตรเลีย	1	33.3	-	-	1	20.0
ประเทศในทวีปอาฟริกา	1	33.3	-	-	1	20.0
ประเทศในทวีปเอเชีย	2	66.7	-	-	2	40.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.2.3 สาเหตุการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยน
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุการยกเลิก
ข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด ปรากฏในตารางที่ 19 ดังนี้

จากห้องสมุด จำนวน 6 แห่ง ที่ยกเลิกข้อตกลง
การแลกเปลี่ยน พบว่า สาเหตุการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดที่เป็น
สาเหตุในระดับมาก คือ ห้องสมุดไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุด หรือหน่วยงานคู่สัญญาต้องการ
($\bar{x} = 3.83$) สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญามีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา เสนอมีสภาพไม่ดี เช่น ชำรุดเก่า และสิ่งพิมพ์ที่ได้รับ
จากการแลกเปลี่ยนเสนอเนื้อหาด้วยภาษาอื่นที่ไม่เป็นภาษาสากล ($\bar{x} = 3.40$ เท่ากัน) ที่
เป็นสาเหตุในระดับน้อย คือ ปัญหาด้านการประเมินราคาของสิ่งพิมพ์ ในกรณีที่ตกลง
แลกเปลี่ยนโดยใช้ราคาเป็นเกณฑ์ ($\bar{x} = 2.50$) และที่เป็นสาเหตุในระดับน้อยมาก คือ
ห้องสมุดเปลี่ยนความสนใจในสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาเสนอ
เพื่อการแลกเปลี่ยน ($\bar{x} = 1.75$) และปัญหาทางการเมืองภายในประเทศของห้องสมุด
หรือหน่วยงานคู่สัญญา ($\bar{x} = 1.50$)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด จากหอสมุด
กลาง จำนวน 3 แห่ง ที่ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า สาเหตุการยกเลิก
ข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของหอสมุดกลาง ที่เป็นสาเหตุในระดับมาก คือ หอสมุด
กลางไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาต้องการ ($\bar{x} = 3.67$) และสิ่งพิมพ์ที่
ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาเสนอ มีสภาพไม่ดี เช่น ชำรุด เก่า ($\bar{x} = 3.33$) เป็นปัญหา
ในระดับปานกลาง คือ สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญามีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ
และสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเสนอเนื้อหาด้วยภาษาอื่นที่ไม่เป็นภาษาสากล
($\bar{x} = 3.00$ เท่ากัน) เป็นปัญหาในระดับน้อย คือ หอสมุดกลางเปลี่ยนความสนใจในสาขา
วิชาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาเสนอเพื่อการแลกเปลี่ยน และปัญหาด้านการ
ประเมินราคาของสิ่งพิมพ์ ในกรณีที่ตกลงแลกเปลี่ยนโดยใช้ราคาเป็นเกณฑ์ ($\bar{x} = 2.00$
เท่ากับ) และที่เป็นสาเหตุในระดับน้อยมาก คือ ปัญหาทางการเมืองภายในประเทศของ
ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา ($\bar{x} = 1.67$)

ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 3 แห่ง
ที่ยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า สาเหตุการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยน
สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดคณะ/สถาบัน ตามรายการที่กำหนดในตารางเกือบทุกรายการเป็นสาเหตุ
ในระดับมาก ยกเว้น สาเหตุที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันเปลี่ยนความสนใจในสาขาวิชาของ
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาเสนอเพื่อการแลกเปลี่ยน และปัญหาทางการเมือง

ภายในประเทศของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา ซึ่งเป็นสาเหตุในระดับน้อยมาก ($\bar{x} = 1.00$ เท่ากัน)

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของสาเหตุการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 สาเหตุการยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

สาเหตุการยกเลิกข้อตกลง	ฐานะห้องสมุด									
	ห้องสมุดกลาง			ห้องสมุดคณะ/สถาบัน			รวม			
	(N1=3)			(N2=3)			(N=6)			
	\bar{X}	S.D.	ความ	\bar{X}	S.D.	ความ	\bar{X}	S.D.	ความ	t
สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา มีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ	3.00	1.00	ป	4.00	0.00	ม	3.40	0.89	ม	-1.73
	(3)		(2)		(5)					
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา เสนอมีสภาพไม่ดี เช่น ชำรุด เก่า เป็นต้น	3.33	0.57	ม	3.50	0.07	ม	3.40	0.50	ม	-0.29
	(3)		(2)		(5)					
ห้องสมุดไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดหรือ หน่วยงานคู่สัญญาต้องการ	3.67	0.57	ม	4.00	0.00	ม	3.83	0.41	ม	-1.03
	(3)		(3)		(6)					
ห้องสมุดเปลี่ยนความสนใจในสาขาวิชา ของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงาน คู่สัญญาเสนอเพื่อการแลกเปลี่ยน	2.00	0.00	น	1.00	0.00	นม	1.75	0.50	นม	-
	(3)		(1)		(4)					
ปัญหาด้านการประเมินราคาของสิ่งพิมพ์ ในกรณีที่ตกลงแลกเปลี่ยน โดยใช้ราคาเป็นเกณฑ์	2.00	0.00	น	4.00	0.00	ม	2.50	1.00	น	-
	(3)		(1)		(4)					
ปัญหาทางการเมืองภายในประเทศของ ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา	1.67	0.57	นม	1.00	0.00	นม	1.50	0.58	นม	2.01
	(3)		(1)		(4)					
สิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน เสนอเนื้อหาด้วยภาษาอื่นที่ไม่เป็น ภาษาสากล	3.00	1.00	ป	4.00	0.00	ม	3.40	0.89	ม	-1.73
	(3)		(2)		(5)					

$p < .05$

หมายเหตุ จำนวนที่อยู่ในวงเล็บ คือ จำนวนห้องสมุดที่ตอบแบบสอบถาม

3.3 การคัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน

วิธีการคัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนจากห้องสมุดหรือหน่วยงานที่ตกลงแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า วิธีการคัดเลือกสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.5) ใช้ คือ คัดเลือกจากรายชื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการแลกเปลี่ยนที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ส่งมาให้ รองลงมา (ร้อยละ 21.2) คือ คัดเลือกจากตัวเล่มจริงของสิ่งพิมพ์ สำหรับการคัดเลือกโดยวิธีอื่น ๆ (ร้อยละ 5.8) ได้แก่ การคัดเลือกจากรายชื่อในวารสารและสิ่งพิมพ์ที่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และจากบรรณานุกรมต่าง ๆ

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) คัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนจากรายชื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการแลกเปลี่ยน ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ส่งมาให้ และหอสมุดกลาง จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 7.7) ใช้วิธีคัดเลือกจากตัวเล่มจริงของสิ่งพิมพ์ ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.6) คัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนจากรายชื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการแลกเปลี่ยนที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ส่งมาให้ และส่วนน้อย (ร้อยละ 25.6) คัดเลือกจากตัวเล่มจริงของสิ่งพิมพ์

โดยสรุป พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้วิธีการคัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนไม่มีความแตกต่างกัน โดยหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ใช้วิธีการคัดเลือกจากรายชื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการแลกเปลี่ยนที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ส่งมาให้ ดังปรากฏในตารางที่ 20

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 วิธีคัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยนจากห้องสมุดหรือหน่วยงานที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

วิธีคัดเลือก	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คัดเลือกจากรายชื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการแลกเปลี่ยน ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ส่งมาให้	13	100.0	33	84.6	46	88.5
คัดเลือกจากตัวเล่มจริงของสิ่งพิมพ์	1	7.7	10	25.6	11	21.2
คัดเลือกโดยวิธีอื่น ๆ	-	-	3	7.7	3	5.8

3.4 การจัดสรรสิ่งพิมพ์

3.4.1 วิธีการจัดส่งสิ่งพิมพ์

วิธีการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 98.1) ใช้วิธีการจัดส่งทางไปรษณีย์ รองลงมา (ร้อยละ 11.5) คือ ใช้วิธีจัดส่งผ่านบริษัทรับส่งพัสดุ น้อยที่สุด คือ ห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 1.9) จัดส่งผ่านศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และวิธีอื่นที่ใช้คือ ห้องสมุดไปรับสิ่งพิมพ์เอง (ร้อยละ 5.8) เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) และห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 97.4) ใช้วิธีจัดส่งทางไปรษณีย์

โดยสรุป พบว่า วิธีการจัดส่งสิ่งพิมพ์ของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันไม่มีความแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางทุกแห่ง และห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด ใช้วิธีการจัดส่งทางไปรษณีย์ระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุด หรือหน่วยงานคู่สัญญา ดังปรากฏในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 วิธีการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

วิธีการจัดส่งสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		(N=52)	
	(N1=13)	(N2=39)	(N1=13)	(N2=39)	(N=52)	(N=52)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดส่งทางไปรษณีย์ระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา	13	100.0	38	97.4	51	98.1
จัดส่งผ่านบริษัทรับส่งพัสดุ	3	23.1	3	7.7	6	11.5
จัดส่งผ่านศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์	1	7.7	-	-	1	1.9
อื่น ๆ (ห้องสมุดไปรับสิ่งพิมพ์เอง)	1	7.7	2	5.1	3	5.8

3.4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์แต่ละครั้ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะเวลาโดยประมาณที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์แต่ละครั้ง พบว่า จากห้องสมุด จำนวน 52 แห่ง มีห้องสมุดจำนวน 51 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ และจำนวน 27 แห่ง มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ ปรากฏผลในตารางที่ 22 ดังนี้

การแลกเปลี่ยนในประเทศ

จากห้องสมุด จำนวน 51 แห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 41.2) ใช้ระยะเวลาโดยประมาณในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศแต่ละครั้งนานเป็นระยะเวลา 1 เดือน รองลงมา (ร้อยละ 31.4) คือ ใช้เวลา 3 เดือน และน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.8) ใช้เวลา น้อยกว่า 15 วัน เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 12 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด

(ร้อยละ 41.7) ใช้เวลาในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้งนานเป็นระยะเวลา 1 เดือน และน้อยที่สุด (ร้อยละ 25.0) ใช้เวลา 3 เดือน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 39 แห่งที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 41.0) ใช้เวลาในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้งนานเป็นระยะเวลา 1 เดือน และน้อยที่สุด (ร้อยละ 10.3) ใช้เวลาน้อยกว่า 15 วัน ซึ่งระยะเวลาที่ใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศแต่ละครั้งจะไม่นานเกิน 3 เดือน

การแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ

จากห้องสมุดจำนวน 27 แห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 48.2) ใช้ระยะเวลาโดยประมาณในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในต่างประเทศ แต่ละครั้งนานเป็นระยะเวลา 3 เดือน รองลงมา (ร้อยละ 29.6) คือ ใช้เวลา 6 เดือน และน้อยที่สุด (ร้อยละ 3.7) ใช้เวลา 4 เดือน เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 9 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 44.5) ใช้เวลาในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้งนานเป็นระยะเวลา 6 เดือน และน้อยที่สุด (ร้อยละ 11.1 เท่ากัน) ใช้เวลา 2 เดือน และ 4 เดือน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 18 แห่ง ที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 55.6) ใช้เวลาในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้งนานเป็นระยะเวลา 3 เดือน และน้อยที่สุด (ร้อยละ 11.1 เท่ากัน) ใช้เวลา 2 เดือน และ 5 เดือน ซึ่งระยะเวลาที่ใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับต่างประเทศแต่ละครั้งระยะเวลาที่ใช้น้อยที่สุดจะไม่ต่ำกว่า 2 เดือน

โดยสรุป พบว่า ระยะเวลาโดยประมาณที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ ไม่มีความแตกต่างกัน คือ ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ ใช้เวลา 1 เดือน ส่วนระยะเวลาโดยประมาณที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศนั้น มีความแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางส่วนใหญ่ใช้เวลา 6 เดือน ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ ใช้เวลา 3 เดือน

ตารางที่ 22 ระยะเวลาโดยประมาณที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์แต่ละครั้ง

ระยะเวลา	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		จำนวน ร้อยละ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	การแลกเปลี่ยนในประเทศ (N1=12)		(N2=39)		(N=51)	
น้อยกว่า 15 วัน	-	-	4	10.3	4	7.8
1 เดือน	5	41.7	16	41.0	21	41.2
2 เดือน	4	33.3	6	15.4	10	19.6
3 เดือน	3	25.0	13	33.3	16	31.4
4 เดือน	-	-	-	-	-	-
5 เดือน	-	-	-	-	-	-
6 เดือน	-	-	-	-	-	-
รวม	12	100.0	39	100.0	51	100.0
	การแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ (N1=9)		(N2=18)		(N=27)	
น้อยกว่า 15 วัน	-	-	-	-	-	-
1 เดือน	-	-	-	-	-	-
2 เดือน	1	11.1	2	11.1	3	11.1
3 เดือน	3	33.3	10	55.6	13	48.2
4 เดือน	1	11.1	-	-	1	3.7
5 เดือน	-	-	2	11.1	2	7.4
6 เดือน	4	44.5	4	22.2	8	29.6
รวม	9	100.0	18	100.0	27	100.0

3.5 การได้รับสิ่งพิมพ์จากการแลกเปลี่ยน

การได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลงการแลกเปลี่ยน หรือตามรายการที่ห้องสมุดคัดเลือก พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.5) ได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลงการแลกเปลี่ยนหรือตามรายการที่ห้องสมุดคัดเลือกเป็นบางครั้ง และห้องสมุดส่วนน้อย (ร้อยละ 36.5) ได้รับทุกครั้ง เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.3 และ 53.8 ตามลำดับ) ได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลงการแลกเปลี่ยนหรือตามรายการที่คัดเลือกเป็นบางครั้ง และส่วนน้อย (ร้อยละ 7.7 และ 46.2 ตามลำดับ) ได้รับทุกครั้ง

โดยสรุป พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลงการแลกเปลี่ยนมีความแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางจะได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลงการแลกเปลี่ยนในระดับจำนวนที่แตกต่างจากห้องสมุดคณะ/สถาบัน ดังปรากฏในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 การได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลงการแลกเปลี่ยนหรือตามรายการที่ห้องสมุดคัดเลือก

การได้รับสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับทุกครั้ง	1	7.7	18	46.2	19	36.5
ได้รับเป็นบางครั้ง	12	92.3	21	53.8	33	63.5
ไม่เคยได้รับ	-	-	-	-	-	-
รวม	13	100.0	39	100.0	52	100.0

3.5.1 การทวงถาม

การทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดไม่ได้รับตามข้อตกลงการแลกเปลี่ยนหรือตามรายการที่คัดเลือก จากห้องสมุด จำนวน 33 แห่ง ที่ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลง ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 60.6) จะไม่ทวงถาม รองลงมา (ร้อยละ 27.3) คือ จะทวงถามเป็นครั้งคราว และน้อยที่สุด (ร้อยละ 12.1) จะทวงถามทุกครั้งที่ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 12 แห่ง ที่ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลง หอสมุดกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.6) จะไม่ทวงถาม และส่วนน้อย (ร้อยละ 16.7 เท่ากัน) จะทวงถามทุกครั้งที่ และทวงถามเป็นครั้งคราว ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 21 แห่ง ที่ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ตามข้อตกลง ห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.2) จะไม่ทวงถาม รองลงมา (ร้อยละ 33.3) จะทวงถามเป็นครั้งคราว และส่วนน้อย (ร้อยละ 9.5) จะทวงถามทุกครั้งที่ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์

โดยสรุป พบว่า การทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับตามข้อตกลงของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ไม่มีความแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ จะไม่ทวงถาม ดังปรากฏในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 การทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดไม่ได้รับตามข้อตกลงการแลกเปลี่ยนหรือตามรายการที่คัดเลือก (N=33)

การทวงถาม	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=12)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=21)		(N=33)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทวงถามทุกครั้งที่	2	16.7	2	9.5	4	12.1
ทวงถามเป็นครั้งคราว	2	16.7	7	33.3	9	27.3
ไม่ทวงถาม	8	66.6	12	57.2	20	60.6
รวม	12	100.0	21	100.0	33	100.0

3.5.2 ระยะเวลาการทวงถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะเวลาการทวงถาม จากห้องสมุด จำนวน 13 แห่ง ที่มีการทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน ปรากฏในตารางที่ 25 ดังนี้

การแลกเปลี่ยนในประเทศ

จากห้องสมุด จำนวน 13 แห่ง พบว่า ห้องสมุดทั้ง 13 แห่ง (ร้อยละ 100.0) ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานในประเทศ โดยส่วนใหญ่ จำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 53.8) จะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 4 แห่ง ที่ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน หอสมุดกลางทั้ง 4 แห่ง (ร้อยละ 100.0) ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานภายในประเทศ และส่วนใหญ่ จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 75.0) จะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 9 แห่ง ที่ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบันทั้ง 9 แห่ง (ร้อยละ 100.0) ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานภายในประเทศ และส่วนใหญ่ จำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 44.5) จะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน เช่นเดียวกัน

การแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ

จากห้องสมุด จำนวน 13 แห่ง มีห้องสมุด จำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 53.8) ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่ จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 42.8) จะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 4 แห่ง ที่ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน มีหอสมุดกลางเพียง 1 แห่ง (ร้อยละ 25.0) ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ โดยจะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 9 แห่ง ที่ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน มีห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 66.7) ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่ จำนวน 2 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ

33.3) จะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน และ 5 เดือน

โดยสรุป พบว่า ระยะเวลาการทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน มีความแตกต่างกัน คือ การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศนั้น หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ จะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน ในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับต่างประเทศนั้น หอสมุดกลาง จำนวน 1 แห่ง ที่ทวงถามสิ่งพิมพ์จะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ จะทวงถามเมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 เดือน และ 5 เดือน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ระยะเวลาการทวงถามหลังจากที่ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์จากการแลกเปลี่ยน

ระยะเวลาที่จะทวงถาม	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=4)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=9)		(N=13)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การแลกเปลี่ยนในประเทศ</u>	4	100.0	9	100.0	13	100.0
1 เดือน	1	25.0	2	22.2	3	23.1
2 เดือน	-	-	3	33.3	3	23.1
3 เดือน	<u>3</u>	<u>75.0</u>	<u>4</u>	<u>44.5</u>	<u>7</u>	<u>53.8</u>
มากกว่า 3 เดือน	-	-	-	-	-	-
รวม	4	100.0	9	100.0	13	100.0
<u>การแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ</u>	1	25.0	6	66.7	7	53.8
1 เดือน	-	-	-	-	-	-
2 เดือน	-	-	-	-	-	-
3 เดือน	<u>1</u>	<u>100.0</u>	<u>2</u>	<u>33.3</u>	<u>3</u>	<u>42.8</u>
4 เดือน	-	-	1	16.7	1	14.3
5 เดือน	-	-	<u>2</u>	<u>33.3</u>	2	28.6
6 เดือน	-	-	1	16.7	1	14.3
รวม	1	100.0	6	100.0	7	100.0

ศูนย์วิทยุทั่วยุทธศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.5.3 การได้รับสิ่งพิมพ์หลังการทวงถาม

การได้รับสิ่งพิมพ์หลังการทวงถาม จากห้องสมุด จำนวน 13 แห่ง ที่ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.9) ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถามเป็นส่วนมาก และห้องสมุดส่วนน้อย จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 7.7) ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถามทุกครั้ง เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลาง จำนวน 4 แห่ง ที่ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน มีหอสมุดกลาง จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 75.0) ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถามเป็นส่วนมาก และจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 25.0) ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถามน้อยครั้ง ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 9 แห่ง ที่ทวงถามสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน ห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ จำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 77.8) ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถามเป็นส่วนมาก และ จำนวน 1 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 11.1) ได้รับสิ่งพิมพ์ทุกครั้งที่ทวงถาม และได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถามน้อยครั้ง

โดยสรุป พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันจะ ได้รับสิ่งพิมพ์หลังการทวงถามแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางส่วนใหญ่ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถาม ในระดับจำนวนที่แตกต่างจากห้องสมุดคณะ/สถาบัน

ตารางที่ 26 การได้รับสิ่งพิมพ์จากการแลกเปลี่ยนหลังการทวงถาม (N=13)

	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=4)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=9)		(N=13)	
การได้รับสิ่งพิมพ์หลังการทวงถาม	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับสิ่งพิมพ์ทุกครั้งที่ทวงถาม	-	-	1	11.1	1	7.7
ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถาม เป็นส่วนมาก	3	75.0	7	77.8	10	76.9
ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ทวงถามน้อยครั้ง	1	25.0	1	11.1	2	15.4
รวม	4	100.0	9	100.0	13	100.0

3.6 หลักฐานการปฏิบัติงาน

3.6.1 การจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน

การจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.7) จัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน และห้องสมุดส่วนน้อย (ร้อยละ 17.3) ไม่จัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.3) จัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน และส่วนน้อย (ร้อยละ 7.7) ไม่จัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.5) จัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน และส่วนน้อย (ร้อยละ 20.5) ไม่จัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน ดังปรากฏในตารางที่ 27

โดยสรุป พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันมีการจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงานไม่มีความแตกต่างกัน โดยหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ มีการจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 27 การจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

การจัดเก็บหลักฐาน การปฏิบัติงาน	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน			
	(N1=13) จำนวน	ร้อยละ	(N2=39) จำนวน	ร้อยละ	(N=52) จำนวน	ร้อยละ
จัดเก็บ	12	92.3	31	79.5	43	82.7
ไม่จัดเก็บ	1	7.7	8	20.5	9	17.3
รวม	13	100.0	39	100.0	52	100.0

3.6.2 ประเภทของหลักฐานที่จัดเก็บ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทของหลักฐานการปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่จัดเก็บ ปรากฏในตารางที่ 28 ดังนี้

จากห้องสมุด จำนวน 43 แห่ง ที่มีการจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน พบว่า ประเภทของหลักฐานการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 95.3) จัดเก็บ คือ สถานที่ติดต่อของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย รองลงมา คือ หลักฐานการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน (ร้อยละ 83.7) หลักฐานการได้รับสิ่งพิมพ์จากการแลกเปลี่ยน (ร้อยละ 79.1) ตามลำดับ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.3) จัดเก็บหลักฐานด้านงบประมาณรายจ่ายที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 12 แห่ง ที่มีการจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 91.7 เท่ากัน) จัดเก็บหลักฐานสถานที่ติดต่อของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย และหลักฐานการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน รองลงมา คือ หลักฐานการได้รับสิ่งพิมพ์จากการแลกเปลี่ยน (ร้อยละ 83.3) และสถิติจำนวนของสิ่งพิมพ์ที่ส่งเพื่อการแลกเปลี่ยน (ร้อยละ 58.3) และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 25.0) จัดเก็บหลักฐานด้านงบประมาณรายจ่ายที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

สำหรับห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 31 แห่ง ที่มีการจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน พบว่า ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 96.8) จัดเก็บหลักฐานสถานที่ติดต่อของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย รองลงมา คือ หลักฐานการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน (ร้อยละ 80.6) และหลักฐานการได้รับสิ่งพิมพ์จากการแลกเปลี่ยน (ร้อยละ 77.4) ตามลำดับ และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 12.9) จัดเก็บหลักฐานด้านงบประมาณรายจ่ายที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

โดยสรุป พบว่า หลักฐานการปฏิบัติงานที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันจัดเก็บไม่มีความแตกต่างกัน โดยที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่จัดเก็บหลักฐานสถานที่ติดต่อของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้วย และหลักฐานการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน

ตารางที่ 28 ประเภทของหลักฐานการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่จัดเก็บ (N=43)

ประเภทของหลักฐานที่จัดเก็บ	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		(N=43)	
	(N1=12)	(N2=31)	(N=43)	(N=43)	(N=43)	(N=43)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ติดต่อของห้องสมุดหรือ หน่วยงานคู่สัญญาที่แลกเปลี่ยน สิ่งพิมพ์ด้วย	11	91.7	30	96.8	41	95.3
หลักฐานการจัดส่งสิ่งพิมพ์เพื่อ การแลกเปลี่ยน	11	91.7	25	80.6	36	83.7
หลักฐานการได้รับสิ่งพิมพ์จาก การแลกเปลี่ยน	10	83.3	24	77.4	34	79.1
สถิติจำนวนของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับ จากการแลกเปลี่ยน	6	50.0	11	35.5	17	39.5
สถิติจำนวนของสิ่งพิมพ์ที่ส่งเพื่อ การแลกเปลี่ยน	7	58.3	6	19.4	13	30.2
หลักฐานข้อตกลงการแลกเปลี่ยน สิ่งพิมพ์กับห้องสมุด หรือ หน่วยงานคู่สัญญา	4	33.3	5	16.1	9	20.9
หลักฐานด้านงบประมาณรายจ่ายที่ ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์	3	25.0	4	12.9	7	16.3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ประเภทและสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทและสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน ปรากฏผลตามตารางที่ 29-31 ดังต่อไปนี้

4.1 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับจากการแลกเปลี่ยน มี 3 ประเภทใหญ่ คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด และสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 29 ดังนี้

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 92.3) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด รองลงมา (ร้อยละ 90.4) คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต และน้อยที่สุด (ร้อยละ 17.3) คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดกลางทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0 เท่ากัน) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต และสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด น้อยที่สุด คือ หอสมุดกลาง จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 7.7) ได้รับสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ ส่วนประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 89.7) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด รองลงมา (ร้อยละ 87.1) คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต น้อยที่สุด (ร้อยละ 20.5) คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ

4.1.1 สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต

สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิตที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 76.6) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย รองลงมา (ร้อยละ 61.7) คือ ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย น้อยที่สุด (ร้อยละ 21.3) คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต ที่ห้องสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 76.9) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย รองลงมา (ร้อยละ 69.2 เท่ากัน) คือ หนังสือที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย และรายงานประจำปีของมหาวิทยาลัย น้อยที่สุด (ร้อยละ 15.4) คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ส่วนสิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิตที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 91.2) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย รองลงมา (ร้อยละ 55.9) คือ ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย น้อยที่สุด (ร้อยละ 23.5) คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

4.1.2 สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด

สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 77.1) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ รายชื่อหนังสือใหม่ รองลงมา (ร้อยละ 52.1) คือ สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับบริจาค น้อยที่สุด (ร้อยละ 16.7) คือ สำเนาของสิ่งพิมพ์ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดที่หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 84.6) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ รายชื่อหนังสือใหม่ รองลงมา (ร้อยละ 53.8 เท่ากัน) คือ วารสารของห้องสมุดที่เสนอข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ และสิ่งพิมพ์ที่ได้รับบริจาค น้อยที่สุด (ร้อยละ 7.7) คือ สำเนาของสิ่งพิมพ์ ส่วนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 74.3) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ รายชื่อหนังสือใหม่ รองลงมา (ร้อยละ 51.4 เท่ากัน) คือ บรรณานุกรมทรัพยากรห้องสมุดที่มีให้บริการ และสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับบริจาค น้อยที่สุด (ร้อยละ 20.0) คือ สำเนาของสิ่งพิมพ์

4.1.3 สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ

สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 66.7) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ วารสารที่จัดซื้อในราคาปกติ รองลงมา (ร้อยละ 44.4 เท่ากัน) คือ หนังสือที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ และหนังสือที่จัดซื้อในราคาปกติ น้อยที่สุด (ร้อยละ 22.2) คือ วารสารที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลาง จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 100.0) ได้รับสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อจากการแลกเปลี่ยน ซึ่งได้แก่ หนังสือที่จัดซื้อในราคาปกติ ส่วนสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 75.0) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ วารสารที่จัดซื้อในราคาปกติ รองลงมา (ร้อยละ 50.0) คือ หนังสือที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ น้อยที่สุด (ร้อยละ 25.0) คือ วารสารที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการลดราคาพิเศษ

โดยสรุป พบว่า ทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันได้รับสิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด และสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน พบว่า ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันได้รับจากการแลกเปลี่ยนมีความแตกต่างกัน คือ สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต และสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด โดยพบว่า สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิตที่หอสมุดกลางจำนวนมากที่สุดได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดได้รับวารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ส่วนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดนั้น หอสมุดกลางได้รับรายชื่อหนังสือใหม่ในระดับจำนวนที่แตกต่างจากห้องสมุดคณะ/สถาบัน

ตารางที่ 29 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ประเภทของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>สิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต</u>	<u>13</u>	<u>100.0</u>	<u>34</u>	<u>87.2</u>	<u>47</u>	<u>90.4</u>
หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัย	8	61.5	13	38.2	21	4.7
คู่มือการศึกษา	6	46.2	9	26.5	15	31.9
ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัย และบุคลากรของมหาวิทยาลัย	<u>10</u>	<u>76.9</u>	19	55.9	29	61.7
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก	2	15.4	8	23.5	10	21.3
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท	6	46.2	12	35.3	18	38.3
หนังสือที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและ บุคลากรของมหาวิทยาลัย	9	69.2	18	52.9	27	57.4
วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและ หน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย	5	38.5	<u>31</u>	<u>91.2</u>	<u>36</u>	<u>76.6</u>
รายงานประจำปีของมหาวิทยาลัย	9	69.2	16	47.1	25	53.2
สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย (จุลสารต่าง ๆ)	-	-	2	5.9	2	4.3
<u>สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด</u>	<u>13</u>	<u>100.0</u>	<u>35</u>	<u>89.7</u>	<u>48</u>	<u>92.3</u>
รายชื่อหนังสือใหม่	<u>11</u>	<u>84.6</u>	<u>26</u>	<u>74.3</u>	<u>37</u>	<u>77.1</u>
บรรณานุกรมทรัพยากรห้องสมุดที่มีให้ บริการ	6	46.2	18	51.4	24	50.0
วารสารของห้องสมุดที่เสนอข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ	7	53.8	16	45.7	23	47.9
หนังสือฉบับซ้ำ	5	38.5	14	40.0	19	39.6
วารสารฉบับซ้ำ	4	30.8	15	42.9	19	39.6

ตารางที่ 29 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)(ต่อ)

ประเภทของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด (ต่อ)</u>						
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจำหน่ายออก	6	46.2	11	31.4	17	35.4
สำเนาของสิ่งพิมพ์	1	7.7	7	20.0	8	16.7
สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดได้รับบริจาค	7	53.8	18	51.4	25	52.1
<u>สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณจัดซื้อ</u>						
หนังสือที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการ ลดราคาพิเศษ	-	-	4	50.0	4	44.4
วารสารที่จัดซื้อในโอกาสที่มีการ ลดราคาพิเศษ	-	-	2	25.0	2	22.2
หนังสือที่จัดซื้อในราคาปกติ	1	100.0	3	37.5	4	44.4
วารสารที่จัดซื้อในราคาปกติ	-	-	6	75.0	6	66.7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ ที่ห้องสมุดได้รับการแลกเปลี่ยน ปรากฏผลในตารางที่ 30 ดังนี้

สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 46.2) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ บรรณานุกรม บรรณารักษศาสตร์ รองลงมา คือ วิทยาศาสตร์ และการแพทย์ (ร้อยละ 44.2 เท่ากัน) เทคโนโลยี (ร้อยละ 42.3) สังคมศาสตร์ (ร้อยละ 40.4) และการเกษตร (ร้อยละ 38.5) ตามลำดับ และสาขาวิชาที่ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 5.8) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ การทหาร

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดกลางจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 76.9 เท่ากัน) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ เรื่องทั่วไป และบรรณานุกรม บรรณารักษศาสตร์ รองลงมา คือ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 69.2 เท่ากัน) ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนา ประวัติศาสตร์ และการศึกษา (ร้อยละ 61.5 เท่ากัน) ตามลำดับ และสาขาวิชาที่ห้องสมุดกลางจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 23.1) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ การทหาร

สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 43.6) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ การแพทย์ รองลงมา คือ เทคโนโลยี (ร้อยละ 41.0) และวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 39.9) ตามลำดับ สาขาวิชาที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.6) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ การดนตรี ส่วนสาขาวิชาการทหาร ไม่มีห้องสมุดคณะ/สถาบันแห่งใด ได้รับจากการแลกเปลี่ยน

โดยสรุป พบว่า สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันได้รับจากการแลกเปลี่ยนมีความแตกต่างกัน คือ ห้องสมุดกลางจำนวนมากที่สุดได้รับสิ่งพิมพ์สาขาวิชาเรื่องทั่วไป และบรรณานุกรม บรรณารักษศาสตร์ ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุดได้รับสิ่งพิมพ์สาขาวิชาการแพทย์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาเฉพาะ

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		(N=52)	
	(N1=13)		(N2=39)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องทั่วไป	10	76.9	8	20.5	18	34.6
ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนา	8	61.5	4	10.3	12	23.1
ประวัติศาสตร์	8	61.5	4	10.3	12	23.1
ภูมิศาสตร์ แผนที่ มานุษยวิทยา	7	53.8	3	7.7	10	19.2
การพักผ่อน						
สังคมศาสตร์	9	69.2	12	30.8	21	40.4
รัฐศาสตร์	7	53.8	5	12.8	12	23.1
กฎหมาย	6	46.2	3	7.7	9	17.3
การศึกษา	8	61.5	5	12.8	13	25.0
การดนตรี	4	30.8	1	2.6	5	9.6
ศิลปะ	5	38.5	3	7.7	8	15.4
ภาษาศาสตร์ และวรรณกรรม	7	53.8	2	5.1	9	17.3
วิทยาศาสตร์	9	69.2	14	39.9	23	44.2
การแพทย์	6	46.2	17	43.6	23	44.2
การเกษตร	7	53.8	13	33.3	20	38.5
เทคโนโลยี	6	46.2	16	41.0	22	42.3
การทหาร	3	23.1	-	-	3	5.8
บรรณานุกรม บรรณารักษศาสตร์	10	76.9	14	35.9	24	46.2
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-

4.3 ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน

ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.5 เท่ากัน) ได้รับจากการแลกเปลี่ยน มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และได้รับสิ่งพิมพ์ภาษาอื่น ๆ จากการแลกเปลี่ยน ซึ่งได้แก่ ภาษาเกาหลี จีน ญี่ปุ่น ลาว อาหรับ เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส และรัสเซีย (ร้อยละ 11.5)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางได้รับจากการแลกเปลี่ยนมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ร้อยละ 76.9 เท่ากัน ส่วนภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบัน ได้รับจากการแลกเปลี่ยนมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ร้อยละ 89.7 เท่ากัน ดังปรากฏในตารางที่ 31

โดยสรุป พบว่า ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ได้รับจากการแลกเปลี่ยนไม่มีความแตกต่างกัน คือ หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบันได้รับทั้งสิ่งพิมพ์ภาษาไทยและสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษจากการแลกเปลี่ยน

ตารางที่ 31 ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ภาษาของสิ่งพิมพ์	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		(N=52)	
	(N1=13)	(N2=39)	(N1=13)	(N2=39)	(N=52)	(N=52)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	10	76.9	35	89.7	45	86.5
ภาษาอังกฤษ	10	76.9	35	89.7	45	86.5
ภาษาอื่น ๆ (เกาหลี จีน ญี่ปุ่น ลาว อาหรับ เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส รัสเซีย)	2	15.4	4	10.3	6	11.5

5. ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

5.1 ปัญหาในการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า ห้องสมุดประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากร นโยบายและการปฏิบัติงาน สิ่งพิมพ์ และปัญหาด้านอื่น ๆ ในระดับปานกลางทุกด้าน (\bar{x} =2.70, 2.72, 2.63 และ 2.54 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ประสบปัญหาด้านต่าง ๆ ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกตามประเภทของปัญหาแต่ละด้าน ปรากฏในตารางที่ 32 ดังนี้

5.1.1 บุคลากร

ปัญหาด้านบุคลากรในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ห้องสมุดประสบปัญหาในระดับปานกลางเกือบทุกรายการ ยกเว้น บุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ (\bar{x} =2.19) ซึ่งประสบปัญหาในระดับน้อย

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดกลางประสบปัญหาด้านบุคลากรในระดับมาก คือ บุคลากรไม่เพียงพอ (\bar{x} =3.38) และประสบปัญหาในระดับน้อย คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ (\bar{x} =2.25) ปัญหาที่เหลือนอกจากนี้ เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน ประสบปัญหาด้านบุคลากรตามรายการในตารางเกือบทุกรายการ ในระดับปานกลาง ยกเว้น บุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งประสบปัญหาในระดับน้อย (\bar{x} =2.17)

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัญหาด้านบุคลากรของห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.2 นโยบายและการปฏิบัติงาน

ปัญหาด้านนโยบายและการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดตามรายการในตารางเกือบทุกรายการ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง ยกเว้น ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาในบางประเทศ ต้องการมีข้อตกลงการแลกเปลี่ยนโดยใช้ราคาของสิ่งพิมพ์เป็นเกณฑ์การแลกเปลี่ยน และการขาดการจัดเก็บหลักฐานการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ซึ่งประสบปัญหาในระดับน้อย (\bar{x} =2.36 และ 2.00 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดกลางประสบปัญหาด้านนโยบายและการปฏิบัติงานตามรายการในตารางเกือบทุกรายการในระดับปานกลาง ยกเว้น ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาในบางประเทศ ต้องการมีข้อตกลงการแลกเปลี่ยนโดยใช้ราคาของสิ่งพิมพ์เป็นเกณฑ์การแลกเปลี่ยน ประสบปัญหาในระดับน้อย (\bar{x} =2.00) และปัญหา

ห้องสมุดขาดการจัดเก็บหลักฐานการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ซึ่งประสบปัญหาในระดับน้อยมาก ($\bar{x}=1.73$) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน ประสบปัญหาตามรายการในตารางเกือบทุกรายการในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับหอสมุดกลาง ยกเว้นปัญหาห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาในบางประเทศ ต้องการมีข้อตกลงการแลกเปลี่ยนโดยใช้ราคาของสิ่งพิมพ์เป็นเกณฑ์การแลกเปลี่ยน และปัญหาห้องสมุดขาดการจัดเก็บหลักฐานการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ซึ่งประสบปัญหาในระดับน้อย ทั้ง 2 รายการ ($\bar{x}=2.44$ และ 2.08 ตามลำดับ)

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัญหาด้านนโยบาย และการปฏิบัติงาน ของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 สิ่งพิมพ์

ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด ตามรายการที่กำหนดในตารางเกือบทุกรายการ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง ยกเว้นปัญหา สิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนไม่มีคุณค่าเพียงพอ และสิ่งพิมพ์สูญหายระหว่างการจัดส่งทำให้ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ เช่น การส่งผิดที่ ซึ่งประสบปัญหาในระดับน้อย ($\bar{x}=2.30$ และ 2.16 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางประสบปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ในระดับมาก คือ ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ตรงกับความต้องการ ($\bar{x}=3.45$) และประสบปัญหาในระดับน้อย คือ การเพิ่มขึ้นของราคาสิ่งพิมพ์ทำให้ห้องสมุดขาดแคลนงบประมาณสำหรับจัดซื้อสิ่งพิมพ์เพื่อการแลกเปลี่ยน ($\bar{x}=2.33$) สิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนไม่มีคุณค่าเพียงพอ ($\bar{x}=2.30$) และสิ่งพิมพ์สูญหายระหว่างการจัดส่งทำให้ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ เช่น การส่งผิดที่ ($\bar{x}=2.00$) ปัญหาที่เหลือนอกจากนี้เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน ประสบปัญหาตามรายการในตารางเกือบทุกรายการ ในระดับปานกลาง ยกเว้นปัญหาสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนไม่มีคุณค่าเพียงพอ และปัญหาสิ่งพิมพ์สูญหายระหว่างการจัดส่งทำให้ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ เช่น การส่งผิดที่ ซึ่งประสบปัญหาในระดับน้อย ($\bar{x}=2.29$ และ 2.20 ตามลำดับ)

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ ของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.4 ปัญหาอื่น ๆ

ปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ด้านอื่น ๆ พบว่าห้องสมุดประสบปัญหาในระดับปานกลาง 2 ปัญหา คือ ไม่มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

ภายในประเทศ ($\bar{x}=3.09$) และความล่าช้าในระบบการสื่อสารของประเทศ ($\bar{x}=2.71$) และอีก 1 ปัญหา เป็นปัญหาในระดับน้อย คือ สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ ของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ($\bar{x}=1.83$)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางประสบปัญหาด้านอื่น ๆ ในระดับมาก คือ ไม่มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ ($\bar{x}=3.44$) ประสบปัญหาในระดับปานกลาง คือ ความล่าช้าในระบบการสื่อสารของประเทศ ($\bar{x}=2.56$) และประสบปัญหาในระดับน้อย คือ สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ($\bar{x}=1.78$) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ ในระดับปานกลาง 2 ปัญหา คือ ไม่มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ ($\bar{x}=3.00$) และความล่าช้าในระบบการสื่อสารของประเทศ ($\bar{x}=2.75$) และประสบปัญหาสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ในระดับน้อย ($\bar{x}=1.85$)

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัญหาด้านอื่น ๆ ของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 บัญชีในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

รายการปัญหา	ฐานะห้องสมุด						รวม		t	
	หอสมุดกลาง			ห้องสมุดคณะ/สถาบัน			(N=52)			
	(N1=13)	แปล	ความ	(N2=39)	แปล	ความ	แปล	ความ		
	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.		ความ
บุคลากร	2.87	0.54	ป	2.64	0.38	ป	2.70	0.42	ป	1.43
บุคลากรไม่เพียงพอ	3.38	0.96	ม	3.03	1.00	ป	3.12	0.99	ป	1.13
	(13)			(38)			(51)			
บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มเวลา	3.25	1.05	ป	2.86	1.04	ป	2.96	1.05	ป	1.11
	(12)			(36)			(48)			
บุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์	2.25	0.96	น	2.17	1.00	น	2.19	0.98	น	0.25
	(12)			(36)			(48)			
บุคลากรมีความสามารถด้านการใช้ภาษาต่างประเทศน้อย	2.58	0.90	ป	2.53	0.87	ป	2.54	0.87	ป	0.19
	(12)			(36)			(48)			
นโยบายและการปฏิบัติงาน	2.60	0.45	ป	2.75	0.32	ป	2.72	0.34	ป	-0.82
ห้องสมุดไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร	2.85	0.98	ป	3.05	1.03	ป	3.00	1.02	ป	-0.63
	(13)			(38)			(51)			
ห้องสมุดไม่ทราบแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์สำหรับการแลกเปลี่ยน	3.08	0.64	ป	3.00	0.81	ป	3.02	0.77	ป	0.31
	(13)			(37)			(50)			
ห้องสมุดไม่มีสถานที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์ที่จะใช้สำหรับแลกเปลี่ยน	2.69	0.94	ป	2.87	1.01	ป	2.82	0.99	ป	-0.55
	(13)			(38)			(51)			
การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารห้องสมุดในขณะนั้น	2.92	0.90	ป	2.82	1.01	ป	2.84	0.98	ป	0.31
	(12)			(38)			(50)			

ตารางที่ 32 ปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ต่อ)

รายการปัญหา	ฐานะห้องสมุด									
	หอสมุดกลาง			ห้องสมุดคณะ/สถาบัน			รวม			
	(N1=13) แพล			(N2=39) แพล			(N=39) แพล			
	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	t
<u>นโยบายและการปฏิบัติงาน (ต่อ)</u>										
ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาในบางประเทศ ต้องการมีข้อตกลงการแลกเปลี่ยนโดยใช้ราคาของสิ่งพิมพ์ เป็นเกณฑ์การแลกเปลี่ยน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการแลกเปลี่ยน เพราะค่าของเงินในแต่ละประเทศไม่เท่ากัน	2.00	0.86	น	2.44	1.20	น	2.36	1.15	น	-1.04
	(9)		(36)			(45)				
ห้องสมุดขาดการจัดเก็บหลักฐานการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์	1.73	0.64	นม	2.08	1.07	น	2.00	1.00	น	-1.03
	(11)		(38)			(49)				
ห้องสมุดขาดคู่มือที่จะใช้สำหรับเป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน เช่น บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ ที่ทันสมัย	2.60	0.96	ป	2.75	1.11	ป	2.72	1.08	ป	-0.40
	(10)		(37)			(47)				
การจำหน่ายสิ่งพิมพ์ออกของห้องสมุดมีระเบียบและขั้นตอนยุ่งยาก	2.85	0.98	ป	3.08	0.98	ป	3.02	0.98	ป	-0.74
	(13)		(37)			(50)				
ห้องสมุดขาดแคลนงบประมาณ เช่น ค่าจัดส่งสิ่งพิมพ์	2.75	0.96	ป	2.69	1.06	ป	2.71	1.03	ป	0.16
	(12)		(36)			(48)				
สิ่งพิมพ์	2.76	0.47	ป	2.58	0.22	ป	2.63	0.27	ป	0.65
ห้องสมุดขาดแคลนสิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน	3.08	0.90	ป	2.89	0.95	ป	2.94	0.93	ป	0.62
	(12)		(36)			(48)				
ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ตรงกับความต้องการ	3.45	0.68	ม	2.83	1.01	ป	2.98	0.98	ป	1.91
	(11)		(35)			(46)				

ตารางที่ 32 ปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ต่อ)

รายการปัญหา	ฐานะห้องสมุด									รวม				
	ห้องสมุดกลาง			ห้องสมุดคณะ/สถาบัน										
	(N1=13) แปล	(N2=39) แปล	(N=39) แปล	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ		\bar{x}	S.D.	ความ	t
<u>สิ่งพิมพ์</u> (ต่อ)														
สิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน เก่า ชำรุด เนื่องจากการเลือกตามรายชื่อ สิ่งพิมพ์สำหรับการแลกเปลี่ยนซึ่งไม่ เห็นสภาพของสิ่งพิมพ์	(10)	(33)	(43)	2.70	0.94	ป	2.58	1.09	ป	2.60	1.05	ป	0.32	
สิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนไม่มี คุณค่าเพียงพอ	(10)	(34)	(44)	2.30	0.82	น	2.29	0.87	น	2.30	0.85	น	0.02	
ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ตามที่ต้องการจากการ แลกเปลี่ยน เพราะสิ่งพิมพ์มีจำนวน จำกัด	(10)	(34)	(44)	3.00	0.66	ป	2.56	1.07	ป	2.66	1.01	ป	1.22	
การได้รับสิ่งพิมพ์ไม่ต่อเนื่องในกรณีที่ เป็นการแลกเปลี่ยนวารสาร หรือสิ่งพิมพ์ชุด ซึ่งมีปัญหามาจากด้านการจัดพิมพ์ หรือ ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาไม่สามารถ หาสิ่งพิมพ์สำหรับแลกเปลี่ยนได้อย่าง ต่อเนื่อง	(9)	(35)	(44)	2.89	0.78	ป	2.60	1.14	ป	2.66	1.08	ป	0.71	
การได้รับสิ่งพิมพ์จากห้องสมุดหรือหน่วย งานคู่สัญญาล่าช้า ทำให้ไม่แน่ใจว่า จะได้รับสิ่งพิมพ์ตามต้องการ หรือ ต้องใช้เวลารอคอยนาน	(10)	(35)	(45)	3.10	0.87	ป	2.69	1.07	ป	2.78	1.04	ป	1.11	
สิ่งพิมพ์สูญหายระหว่างการจัดส่งทำให้ ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ เช่น การส่งผิดที่	(10)	(35)	(45)	2.00	0.47	น	2.20	0.93	น	2.16	0.85	น	-0.92	

ตารางที่ 32 ปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ต่อ)

รายการปัญหา	ฐานะห้องสมุด													
	หอสมุดกลาง			ห้องสมุดคณะ/สถาบัน			รวม							
	(N1=13) แพล	(N2=39) แพล	(N=39) แพล	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	t	
สิ่งพิมพ์ (ต่อ)														
การเพิ่มขึ้นของราคาสิ่งพิมพ์ทำให้ ห้องสมุดขาดแคลนงบประมาณ สำหรับจัดซื้อสิ่งพิมพ์เพื่อการ แลกเปลี่ยน	2.33	1.22	น	2.60	1.14	ป	2.55	1.15	ป	-0.62				
	(9)			(35)			(44)							
ปัญหาอื่น ๆ	2.59	0.84	ป	2.53	0.61	ป	2.54	0.65	ป	0.09				
สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ ของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา ในต่างประเทศ	1.78	0.66	น	1.85	0.83	น	1.83	0.79	น	-0.84				
	(9)			(33)			(42)							
ความล่าช้าในระบบการสื่อสารของ ประเทศทำให้ห้องสมุดได้รับข่าวสาร การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ จากห้องสมุด หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีโครงการ แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ล่าช้า และพลาด โอกาสเลือกสิ่งพิมพ์ที่เสนอเพื่อการ แลกเปลี่ยน ภายในระยะเวลาที่ กำหนดไว้	2.56	1.01	ป	2.75	1.07	ป	2.71	1.05	ป	-0.48				
	(9)			(32)			(41)							
ไม่มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ภายในประเทศ	3.44	0.72	ม	3.00	1.12	ป	3.09	1.06	ป	1.12				
	(9)			(34)			(43)							

p < .05

หมายเหตุ จำนวนที่อยู่ภายในวงเล็บ คือ จำนวนห้องสมุดที่ตอบแบบสอบถาม

5.2 แนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า ห้องสมุดใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านบุคลากร นโยบายและการปฏิบัติงาน และสิ่งพิมพ์ ในระดับน้อย ($\bar{x}=1.79, 2.47$ และ 2.25 ตามลำดับ) ยกเว้น แนวทางการแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ซึ่งใช้ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.20$) เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ในระดับมาก ($\bar{x}=3.36$) ด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.53$) และใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ และบุคลากร ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.37$ และ 1.89 ตามลำดับ) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน ใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.15$) และใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน สิ่งพิมพ์ และบุคลากร ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.44, 2.21$ และ 1.76 ตามลำดับ) และผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกตามประเภทของแนวทางการแก้ปัญหาแต่ละด้าน ปรากฏในตารางที่ 33 ดังนี้

5.2.1 บุคลากร

แนวทางการแก้ปัญหาด้านบุคลากรในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอยู่ในระดับน้อยเกือบทุกรายการ ยกเว้น การจ้างบรรณารักษ์ลูกจ้างชั่วคราว ($\bar{x}=1.56$) ซึ่งใช้ในระดับน้อยมาก

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านบุคลากรตามรายการในตารางเกือบทุกรายการในระดับน้อย ยกเว้น แนวทางส่งบุคลากรไปอบรมทางด้านวิชาชีพบรรณารักษ์ หรือศึกษางานแลกเปลี่ยนในห้องสมุดอื่น ซึ่งใช้ในระดับน้อยมาก ($\bar{x}=1.67$) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน ใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านบุคลากรตามรายการในตารางเกือบทุกรายการในระดับน้อย ยกเว้น แนวทางการแก้ปัญหาโดยการจ้างบรรณารักษ์ลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งใช้ในระดับน้อยมาก ($\bar{x}=1.45$)

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างแนวทางการแก้ปัญหาด้านบุคลากรของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.2 นโยบายและการปฏิบัติงาน

แนวทางการแก้ปัญหาด้านนโยบายและการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลาง และน้อย แนวทางที่ใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ การกำหนดนโยบายด้านการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดให้ชัดเจน ($\bar{x}=2.84$) และหลีกเลี่ยงข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่ใช้ราคาเป็นเกณฑ์ ($\bar{x}=2.71$) แนวทางที่ใช้

ในระดับน้อย คือ ลดจำนวนห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาลง ในกรณีที่ห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์ไม่เพียงพอ ($\bar{x}=2.36$) และขอยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาบางแห่ง ($\bar{x}=1.95$)

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านนโยบายและการปฏิบัติงานตามรายการในตารางเกือบทุกรายการ ในระดับปานกลาง ยกเว้น การลดจำนวนห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาลงในกรณีที่ห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์ไม่เพียงพอ ($\bar{x}=2.20$) และขอยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาบางแห่ง ($\bar{x}=2.11$) ซึ่งใช้ในระดับน้อย ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านนโยบายและการปฏิบัติงานตามรายการในตารางเกือบทุกรายการ ในระดับน้อย ยกเว้น การหลีกเลี่ยงข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่ใช้ราคาเป็นเกณฑ์ ($\bar{x}=2.75$) และกำหนดนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดให้ชัดเจน ($\bar{x}=2.70$) ซึ่งใช้ในระดับบานกลาง

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างแนวทางการแก้ปัญหา ด้านนโยบายและการปฏิบัติงานของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.3 สิ่งพิมพ์

แนวทางการแก้ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ตามรายการที่กำหนด ในตารางทุกรายการ ห้องสมุดใช้ในระดับน้อย

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า หอสมุดกลางใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ในระดับบานกลางและระดับน้อย แนวทางการแก้ปัญหาที่ใช้ในระดับบานกลาง คือ การเสนอสิ่งพิมพ์อื่นไปทดแทนในกรณีที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ตามต้องการ ($\bar{x}=2.70$) และแนวทางการแก้ปัญหาที่ใช้ในระดับน้อย คือ ส่งสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนที่ชำรุด แต่ยังมีคุณค่าไปซ่อมและพิจารณาตัวเล่มจริงของสิ่งพิมพ์ที่ต้องการแลกเปลี่ยนจากห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา ($\bar{X}=2.30$ และ 2.11 ตามลำดับ) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน ใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ตามรายการในตารางทุกรายการในระดับน้อย

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างแนวทางการแก้ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.4 ปัญหาด้านอื่น ๆ

แนวทางการแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ตามรายการในตาราง

ทั้ง 2 รายการ หอสมุดใช้ในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกตามฐานะหอสมุด พบว่า หอสมุดกลางใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ในระดับมาก 1 รายการ คือ การพยายามหาความร่วมมือในการจัดหาทรัพยากรระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยภายในประเทศ ($\bar{x}=3.50$) และใช้แนวทางในระดับปานกลาง 1 รายการ คือ กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างห้องสมุดต่าง ๆ ($\bar{x}=3.22$) ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบันใช้แนวทางการแก้ปัญหาอื่น ๆ ทั้ง 2 รายการในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างแนวทางการแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ของหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 แนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

แนวทางการแก้ปัญหา	ฐานะห้องสมุด									t
	หอสมุดกลาง			ห้องสมุดคณะ/สถาบัน			รวม			
	(N1=13) แพล			(N2=39) แพล			(N=52) แพล			
	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	
บุคลากร	1.89	0.16	น	1.76	0.22	น	1.79	0.17	น	0.96
จ้างบรรณารักษ์ลูกจ้างชั่วคราว	2.00	1.19	น	1.45	0.81	นม	1.56	0.91	นม	1.55
	(8)			(35)			(43)			
รับนักศึกษาช่วยงานห้องสมุด	1.89	1.05	น	1.94	1.01	น	1.93	1.01	น	-0.14
	(9)			(34)			(43)			
ส่งบุคลากรไปอบรมทางด้านวิชาชีพ	1.67	1.00	นม	1.78	0.83	น	1.76	0.86	น	-0.34
บรรณารักษ์หรือศึกษางานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดอื่น ๆ	(9)			(36)			(45)			
ส่งบุคลากรไปอบรมทางด้านภาษาต่างประเทศหรือศึกษาเพิ่มเติม	2.00	1.22	น	1.89	1.06	น	1.91	1.08	น	0.27
	(9)			(36)			(45)			
นโยบายและการปฏิบัติงาน	2.53	0.52	ป	2.44	0.39	น	2.47	0.40	น	0.27
กำหนดนโยบายด้านการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดให้ชัดเจน	3.25	0.86	ป	2.70	1.07	ป	2.84	1.05	ป	1.60
	(12)			(37)			(49)			
ขอยกเลิกข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาบางแห่ง	2.11	1.05	น	1.91	0.95	น	1.95	0.96	น	0.54
	(9)			(35)			(44)			
ลดจำนวนห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญาลงในกรณีที่ห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์ไม่เพียงพอ	2.20	0.91	น	2.40	0.98	น	2.36	0.97	น	-0.59
	(10)			(37)			(47)			
หลีกเลี่ยงข้อตกลงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่ใช้ราคาเป็นเกณฑ์	2.55	1.03	ป	2.76	1.23	ป	2.71	1.18	ป	-0.52
	(11)			(37)			(48)			

ตารางที่ 33 แนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ (ต่อ)

แนวทางการแก้ปัญหา	ฐานะห้องสมุด						รวม		t	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		(N=52) แปล					
	(N1=13) แปล	(N2=39) แปล	(N=52) แปล	(N=52) แปล	(N=52) แปล	(N=52) แปล				
	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	\bar{x}	S.D.	ความ	t
สิ่งพิมพ์	2.37	0.30	น	2.21	0.24	น	2.25	0.16	น	0.41
เสนอสิ่งพิมพ์อื่นไปทดแทนในกรณีที่	2.70	0.67	ป	2.14	0.93	น	2.26	0.91	น	1.78
ห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา	(10)			(36)			(46)			
ไม่ได้รับสิ่งพิมพ์ตามต้องการ										
ส่งสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน	2.30	0.94	น	2.03	0.97	น	2.09	0.96	น	0.79
ที่ชำรุด แต่ยังมีคุณค่าไปซ่อม	(10)			(36)			(46)			
พิจารณาตัวเล่มจริงของสิ่งพิมพ์ที่	2.11	1.05	น	2.49	1.12	น	2.41	1.11	น	-0.90
ต้องการแลกเปลี่ยนจากห้องสมุด	(9)			(35)			(44)			
หรือหน่วยงานคู่สัญญา										
ปัญหาด้านอื่น ๆ	3.36	0.20	ม	3.15	0.01	ป	3.20	0.05	ป	1.50
พยายามหาความร่วมมือในการจัดหา	3.50	0.70	ม	3.16	0.95	ป	3.23	0.91	ป	1.04
ทรัพยากรระหว่างห้องสมุด	(10)			(37)			(47)			
มหาวิทยาลัยภายในประเทศ										
กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่าง	3.22	0.66	ป	3.14	0.97	ป	3.16	0.91	ป	0.23
ห้องสมุดต่าง ๆ เช่น หอสมุด-	(9)			(36)			(45)			
แห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย										
และวิทยาลัย สมาคมห้องสมุดแห่ง										
ประเทศไทย ฯลฯ ในประเทศไทย										
เพื่อร่วมมือกันจัดทำบรรณานุกรม										
สิ่งพิมพ์แห่งชาติที่สมบูรณ์และร่วมมือ										
กันจัดตั้งศูนย์กลางการแลกเปลี่ยน										
สิ่งพิมพ์ภายในประเทศอย่างจริงจัง										

p < .05

หมายเหตุ จำนวนที่อยู่ภายในวงเล็บ คือ จำนวนห้องสมุดที่ตอบแบบสอบถาม

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 การมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

6.1.1 ความคิดเห็นต่อการมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ปรากฏในตารางที่ 34 ดังนี้

จากห้องสมุด จำนวน 52 แห่ง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.3) เห็นว่าควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย และส่วนน้อย (ร้อยละ 7.7) เห็นว่าไม่ควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่าจากหอสมุดกลาง จำนวน 13 แห่ง ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในหอสมุดกลางทุกแห่ง (ร้อยละ 100.0) เห็นว่าควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย และจากห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 39 แห่ง ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.7) เห็นว่าควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย และส่วนน้อย (ร้อยละ 10.3) เห็นว่าไม่ควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย

6.1.1.1 สาเหตุที่ควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย

จากห้องสมุด จำนวน 48 แห่ง ที่ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เห็นว่า ควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทยนั้น ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 89.6) เห็นว่าสาเหตุที่ควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย คือ ช่วยให้ห้องสมุดประหยัดเวลา งบประมาณและบุคลากร ในการจัดหาสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ เพราะศูนย์กลางจะเป็นตัวแทนติดต่อกับห้องสมุดหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง รองลงมา (ร้อยละ 83.3) คือ เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข่าวสารการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ให้กับห้องสมุดสมาชิกทราบโดยทั่วถึงกัน และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 75.0) เห็นว่าช่วยขยายขอบเขตการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดให้กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า จากหอสมุดกลาง จำนวน 13 แห่ง ที่ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เห็นว่า ควรมีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทยนั้น ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในหอสมุดกลางทุกแห่ง

(ร้อยละ 100.0) เห็นว่าสาเหตุที่ควรมีสูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย คือ ช่วยให้ห้องสมุดสามารถจัดหาสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้จัดพิมพ์เพื่อการจำหน่าย ซึ่งห้องสมุดไม่สามารถจัดหาได้โดยการสั่งซื้อ รองลงมา (ร้อยละ 92.3 เท่ากัน) คือ เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข่าวสารการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ให้กับห้องสมุดสมาชิกทราบโดยทั่วถึงกัน และช่วยให้ห้องสมุดประหยัดเวลา งบประมาณ และบุคลากร ในการจัดหาสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ เพราะศูนย์กลางจะเป็นตัวแทนติดต่อกับห้องสมุดหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 84.6) เห็นว่าช่วยขยายขอบเขตการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดให้กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 35 แห่ง ที่ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ เห็นว่าควรมีสูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 88.6) เห็นว่าสาเหตุที่ควรมีสูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย คือ ช่วยให้ห้องสมุดประหยัดเวลา งบประมาณ และบุคลากร ในการจัดหาสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ เพราะศูนย์กลางจะเป็นตัวแทนติดต่อกับห้องสมุดหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง รองลงมา (ร้อยละ 80.0) คือ เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข่าวสารการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ให้กับห้องสมุดสมาชิกทราบโดยทั่วถึงกัน และจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 68.6) เห็นว่าช่วยให้ห้องสมุดสามารถจัดหาสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้จัดพิมพ์เพื่อการจำหน่าย ซึ่งห้องสมุดไม่สามารถจัดหาได้โดยการสั่งซื้อ

6.1.1.2 สาเหตุที่ไม่ควรมีสูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย

สำหรับผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดที่เห็นว่าไม่ควรมีสูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ มีเฉพาะผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 10.3) เท่านั้น เนื่องจากเห็นว่า ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ภายในประเทศไทย มีความร่วมมือในด้านการจัดหาสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดน้อย (ร้อยละ 100.0) รองลงมา คือ จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 50.0) เห็นว่าทำให้เสียเวลา และเกิดความล่าช้า และ จำนวน 1 แห่ง เท่ากัน (ร้อยละ 25.0) เห็นว่าขาดปัจจัยในการดำเนินงาน เช่น หน่วยงานที่จะรับผิดชอบโดยตรง งบประมาณ บุคลากร สิ่งพิมพ์สำหรับแลกเปลี่ยน เป็นต้น การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ไม่ใช่วิธีการจัดหาสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของห้องสมุด และห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ไม่ค่อยได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

ตารางที่ 34 สาเหตุที่ควรมีและไม่ควรมีสูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ความคิดเห็นและสาเหตุต่อควรมี ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ภายในประเทศไทย	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน			
	(N1=13) จำนวน	ร้อยละ	(N2=39) จำนวน	ร้อยละ	(N=52) จำนวน	ร้อยละ
<u>ควรมี</u>	13	100.0	35	89.7	48	92.3
ช่วยให้ห้องสมุดสามารถจัดหาสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้จัดพิมพ์ เพื่อการจำหน่าย ซึ่งห้องสมุดไม่สามารถจัดหา ได้โดยการสั่งซื้อ	<u>13</u>	<u>100.0</u>	24	68.6	37	77.1
ช่วยขยายขอบเขตการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของ ห้องสมุดให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากขึ้น	11	84.6	25	71.4	36	75.0
เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข่าวสารการแลกเปลี่ยน สิ่งพิมพ์ให้กับห้องสมุดสมาชิก ทราบโดยทั่วถึงกัน	12	92.3	28	80.0	40	83.3
ช่วยให้ห้องสมุดประหยัดเวลา งบประมาณ และบุคลากร ในการจัดหาสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ กับห้องสมุดหรือหน่วยงานในต่างประเทศ เพราะ ศูนย์กลางจะเป็นตัวแทนติดต่อกับห้องสมุดหรือหน่วยงาน แต่ละแห่ง	12	92.3	<u>31</u>	<u>88.6</u>	<u>43</u>	<u>89.6</u>
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
<u>ไม่ควรมี</u>	-	-	4	10.3	4	7.7
ขาดปัจจัยในการดำเนินงาน เช่น หน่วยงานที่จะ รับผิดชอบโดยตรง งบประมาณ บุคลากร สิ่งพิมพ์ สำหรับแลกเปลี่ยน เป็นต้น	-	-	1	25.0	1	25.0
ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ภายในประเทศไทย มีความ ร่วมมือในด้านการจัดหาสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดน้อย	-	-	4	100.0	4	100.0

ตารางที่ 34 สาเหตุที่ควรมีและไม่ควรมีสุนัขกลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ภายในประเทศไทย
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) (ต่อ)

ความคิดเห็นและสาเหตุต่อการมี สุนัขกลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ภายในประเทศไทย	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		(N=52)	
	(N1=13)	(N2=39)	(N=52)	(N=52)	(N=52)	(N=52)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ไม่ควรมี</u> (ต่อ)						
การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ไม่ใช้วิธีการจัดหาสิ่งพิมพ์ที่มี ความสำคัญเป็นอันดับแรกของห้องสมุด	-	-	1	25.0	1	25.0
ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ไม่ค่อยได้รับประโยชน์ จากการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์	-	-	1	25.0	1	25.0
อื่น ๆ (เสียเวลา, ทำให้เกิดความล่าช้า)	-	-	2	50.0	2	50.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.1.2 การเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ปรากฏในตารางที่ 35 ดังนี้

ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.8) ตอบว่า จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย รองลงมา (ร้อยละ 19.3) คือ ตอบว่า ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ และ จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 1.9) ตอบว่า จะไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.9) ตอบว่า จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย และจำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 23.1) ตอบว่า ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ ส่วนผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.5) ตอบว่า จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย รองลงมา คือ จำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 17.9) ตอบว่า ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ และน้อยที่สุด จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 2.6) ตอบว่า จะไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย โดยมีเหตุผล คือ ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิก และเป็นภาระกับห้องสมุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 การเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

การเข้าร่วมเป็นสมาชิก ศูนย์กลางฯ	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง (N1=13)		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน (N2=39)		(N=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วมเป็นสมาชิก	10	76.9	31	79.5	41	78.8
ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิก	-	-	1	2.6	1	1.9
ห้องสมุดไม่ได้รับประโยชน์จาก ศูนย์กลางฯ	-	-	-	-	-	-
ห้องสมุดไม่มีบุคลากรสำหรับปฏิบัติ งานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์	-	-	-	-	-	-
ห้องสมุดขาดแคลนสิ่งพิมพ์สำหรับ การแลกเปลี่ยน	-	-	-	-	-	-
ห้องสมุดไม่มีงบประมาณเพื่อปฏิบัติ งานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ (ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะ เข้าร่วม และเป็นภาระกับ ห้องสมุด)	-	-	1	100.0	1	100.0
ยังไม่สามารถตัดสินใจได้	3	23.1	7	17.9	10	19.3
รวม	13	100.0	39	100.0	52	100.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.1.3 หน่วยงานที่ควรดำเนินงานศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่ควรเป็นผู้ดำเนินงานศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ปรากฏในตารางที่ 36 ดังนี้

จากห้องสมุด จำนวน 49 แห่ง ที่ตอบแบบสอบถามข้อนี้ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.2) เห็นว่า หอสมุดแห่งชาติควรเป็นผู้ดำเนินงานศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย รองลงมา (ร้อยละ 28.6) คือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และ เห็นว่าควรเป็นหน่วยงานอื่น ๆ (ร้อยละ 12.2) ได้แก่ องค์การเอกชนโดยคิดค่าบริการ ดำเนินงานในรูปแบบรายงาน โดยห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือหอสมุดแห่งชาติเป็นศูนย์กลาง ดำเนินงานในลักษณะศูนย์กลาง โดยการร่วมมือกันของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ดำเนินงานในลักษณะเป็นศูนย์กลางความร่วมมือกันของห้องสมุดในแต่ละสาขาวิชา ดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์โดยมีบรรณารักษ์อาสาสมัครช่วยงาน

เมื่อจำแนกตามฐานะห้องสมุด พบว่า ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.6) เห็นว่า หอสมุดแห่งชาติควรเป็นผู้ดำเนินงานศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย และ จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 7.7) เห็นว่าควรเป็นสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ส่วนห้องสมุดคณะ/สถาบัน ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.0) เห็นว่า หอสมุดแห่งชาติ ควรเป็นผู้ดำเนินงานศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย และส่วนน้อย (ร้อยละ 36.1) เห็นว่า ควรเป็นสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 หน่วยงานที่ควรเป็นผู้ดำเนินงานศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์
ในประเทศไทย (N=49)

หน่วยงานที่ควรเป็นผู้ดำเนินงาน	ฐานะห้องสมุด				รวม	
	หอสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ/สถาบัน		(N=49)	
	(N1=13)	(N2=36)	(N2=36)	(N2=36)	(N=49)	(N=49)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หอสมุดแห่งชาติ	11	84.6	18	50.0	29	59.2
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	1	7.7	13	36.1	14	28.6
หน่วยงานอื่น ๆ	1	7.7	5	13.9	6	12.2
รวม	13	100.0	36	100.0	49	100.0

หมายเหตุ ห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 3 แห่ง ไม่แสดงความคิดเห็น

6.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า หอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ/สถาบัน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ คือ

6.2.1 บุคลากร

จากห้องสมุด จำนวน 9 แห่ง ที่ให้ข้อเสนอแนะด้านบุคลากร โดยจำแนกเป็น หอสมุดกลาง จำนวน 2 แห่ง และห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 7 แห่ง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ คือ ห้องสมุด จำนวน 4 แห่ง เสนอแนะว่าบุคลากรควรมีเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลา ห้องสมุด จำนวน 2 แห่ง เสนอแนะว่าควรมีบุคลากรปฏิบัติงานโดยตรง และห้องสมุด จำนวน 1 แห่ง เท่านั้น เสนอแนะว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานควรมีอย่างน้อย 1 คน บุคลากรควรมีความรู้ด้านการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ บุคลากรควรมีความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะด้านต่าง ๆ บุคลากรควรแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ และควรมีความขยัน ละเอียด รอบคอบ

6.2.2 นโยบายและการปฏิบัติงาน

จากห้องสมุด จำนวน 9 แห่ง ที่ให้ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน โดยจำแนกเป็นหอสมุดกลาง จำนวน 2 แห่ง และห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 7 แห่ง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ คือ ห้องสมุด จำนวน 3 แห่ง เสนอแนะว่าควรมีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยหรือบุคลากรของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ห้องสมุด จำนวน 2 แห่ง เสนอแนะว่าควรกำหนดนโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์อย่างชัดเจน และในการปฏิบัติงานควรรับผิดชอบงานทันทีเมื่อได้รับทราบข่าวสารการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และห้องสมุด จำนวน 1 แห่ง เสนอแนะว่าควรมีการแบ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะ กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งแจ้งแนวทางการปฏิบัติงานให้ผู้ปฏิบัติงานทราบโดยละเอียด ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ยังยากลง ควรปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ควรจัดหาคู่มือการปฏิบัติงานและบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัยไว้เป็นคู่มือปฏิบัติงาน และควรมีการประชาสัมพันธ์การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง

6.2.3 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

จากห้องสมุด จำนวน 7 แห่ง ที่ให้ข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือระหว่างห้องสมุด โดยจำแนกเป็นหอสมุดกลาง จำนวน 2 แห่ง และห้องสมุดคณะ/สถาบันจำนวน 5 แห่ง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างห้องสมุด คือ ห้องสมุด จำนวน 2 แห่ง เสนอแนะว่าห้องสมุดต่าง ๆ ควรมีความร่วมมือกันอย่างจริงจัง เห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ห้องสมุด จำนวน 2 แห่ง เสนอแนะว่าควรมีสวนี่กลางสำหรับจัดทำรายชื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแลกเปลี่ยน และรายชื่อห้องสมุดที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ส่งให้ห้องสมุดต่าง ๆ ทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง ห้องสมุด จำนวน 1 แห่ง เสนอแนะว่าคณะกรรมการกลุ่มพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรดำเนินงานโครงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ และมีคณะทำงานอย่างเป็นทางการเพื่อให้งานดำเนินไปด้วยดีและต่อเนื่อง และควรนำหัวข้อเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นหัวข้อของการประชุมสัมมนาระดับชาติ เช่น การประชุมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาประจำปี หรือการประชุมประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย